

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Tüskevár Község Önkormányzata

**Tüskevár
2018-2023**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	34
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	47
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	56
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	61
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	61
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	62
1. A HEP IT részletei.....	62
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	62
A beavatkozások megvalósítói	62
Jövőképünk	
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	63
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. Megvalósítás.....	73
A megvalósítás előkészítése	73
A megvalósítás folyamata.....	73
Monitoring és visszacsatolás.....	75
Nyilvánosság	75
Érvényesülés, módosítás.....	76
4. Elfogadás módja és dátuma.....	77

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Tüskevár Község Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Tüskevár község eredeti neve Nagyjenő. E név a Jenő törzsből származó jobbágyság emlékét örökölte meg. Tüskevárnak 1657-ben nevezték először. E nevet a török időkben készült, tüskével védett erődítésből vették. Pálos zárdáját 1310-11-ben alapították Nagyjenő és Torna határára a tornai nemesek és II. Miklós győri püspök. A páloskolostor a XVI. század elején elpusztult. Széchenyi György győri püspök 1658-ban új községet telepített Nagyjenő határára, amit Tüskevárnak nevezett el.

Mezőgazdasági termelésből és szőlőművelésből élt a lakosság. Egyházi és ipari központ XIX. században. Jelentős malomipara volt. 1927-ben kezdték el építeni az emeletes iskolát, amelyhez két lakást is építettek.

1945 után sokat fejlődött, gyarapodott a község. Új iskola, könyvtár, új kultúrház, gyógyszertár, posta, út, tanácsház, tűzoltószertár, új ravatalozó, helytörténeti múzeum, korszerű vegyesbolt, fogorvosi rendelő, egészségügyi tanácsadó és járda létesült.

1993. évben egészséges ivóvizet kapott a község. Felújításra került a Petőfi és Rózsa utca úthálózata. Járdajavítás történt a Kossuth Lajos utcában. 1991 évben 1 M Ft-ot költött az önkormányzat az iskola épületére. A körzeti orvosi rendelő és lakás is tatarozásra került. Hősi emlékmű készült 1993-ban.

1998. évben megvalósult a telefonprogram. A gázhálózat kiépítése 2001. évben befejeződött. 2006. évben felújításra, bővítésre került az általános iskola épülete.

A szennyvízhálózat építési tervei elkészültek. Az építés pályázati pénzeszköz függvénye.

A tanácsválasztások előtt öt község körjegyzőségi székhelye volt. A körjegyzőséghez tartozó községek: Tüskevár, Apácatorna, Kisberzsény, Karakószörcsök és Veszprémpinkóc.

Önálló tanács volt 1950-től. Községi tanácsához tartozott 1969. január 1-től Apácatorna, 1969. július 1-től pedig Kisberzsény is. Somlóvásárhely társközsége 1977. április 1-től.

1990. november 1-től ismét körjegyzőségi székhely. Apácatorna és Kisberzsény községekkel alakítottak körjegyzőséget, melyhez 2010. januártól Kispirt és Nagypirt Önkormányzata is csatlakozott.

2013. január 1-től pedig 9 településsel – Tüskevár, Apácatorna, Kisberzsény, Nagypirit, Kispirit, Iszkáz, Kiscsősz, Kolontár, Pusztamiske - közösen megalakították a Tüskevári Közös Önkormányzati Hivatalt, melyhez 2015. január 1. napjától újabb 4 település – Nagyalásony, Dabrony, Somlóvecse, Vid - csatlakozott. A Közös Hivatal székhelye: Tüskevár.

A településen általános iskola, óvoda, postahivatal, mentőállomás található. A gyógyszerész a háziorvos rendelési idejéhez igazodva hetente 3 alkalommal tart nyitva.

Földrajzi elhelyezkedése miatt a tömegközlekedés kedvező Tüskeváron, mivel közvetlenül mellette halad el a 8.sz. főút , a környező városokba – Devecser, Ajka - történő munkába járás megoldott a buszközlekedés jónak mondható. A vasútállomás kb. 2 km-re található. A MÁV járatokhoz autóbusz-közlekedés továbbra sem biztosított.

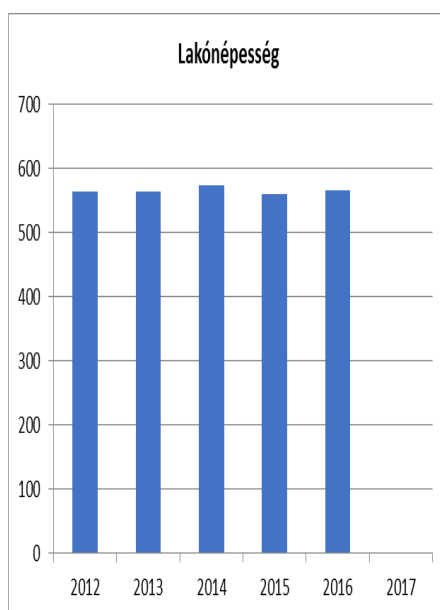
A közüemi vízellátást a Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt.-n keresztül biztosítják a település lakossága számára. Az áramszolgáltatást és a gázszolgáltatást az E.ON. biztosítja, telefonhálózattal ellátott a lakosság. A mobilhálózatok elérhetők, a televíziós csatornák biztosítását műholdon keresztül sugárzó cégek lehetővé teszik , internet hozzáférése kb. a lakosság 80 %-nak van.

Népesség alakulása:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2012	564	bázis év
2013	563	99,8%
2014	574	102,0%
2015	560	97,6%
2016	566	101,1%
2017	na	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala által közölt adatok szerint 2018. január 1. napján a településen az **állandó lakosság száma 559 fő**, amelyből 0-18 éves korú gyermekek száma 97 fő, ebből a 0-14 éves korosztály 69 fő, a 15-18 éves korosztály 28 fő. 2018. január 1. napján a településen a 19-62 éves korúak száma 341 fő és a 63 év feletti lakosság száma 121 fő.

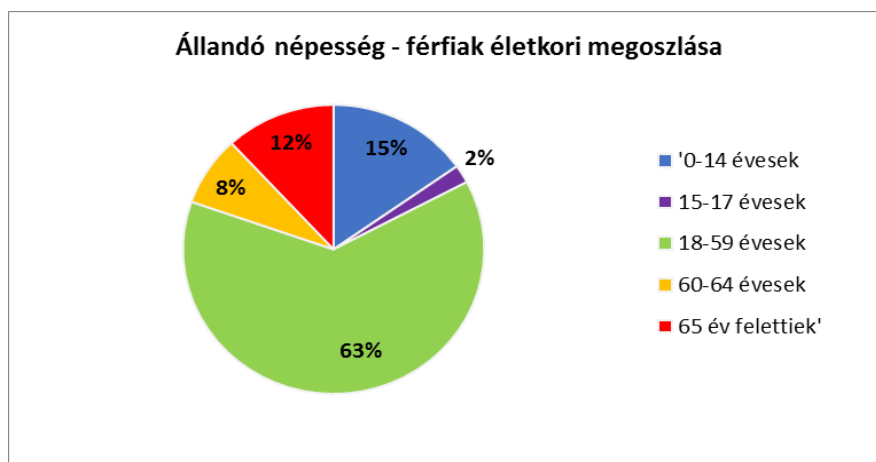
2. számú táblázat - Állandó népesség

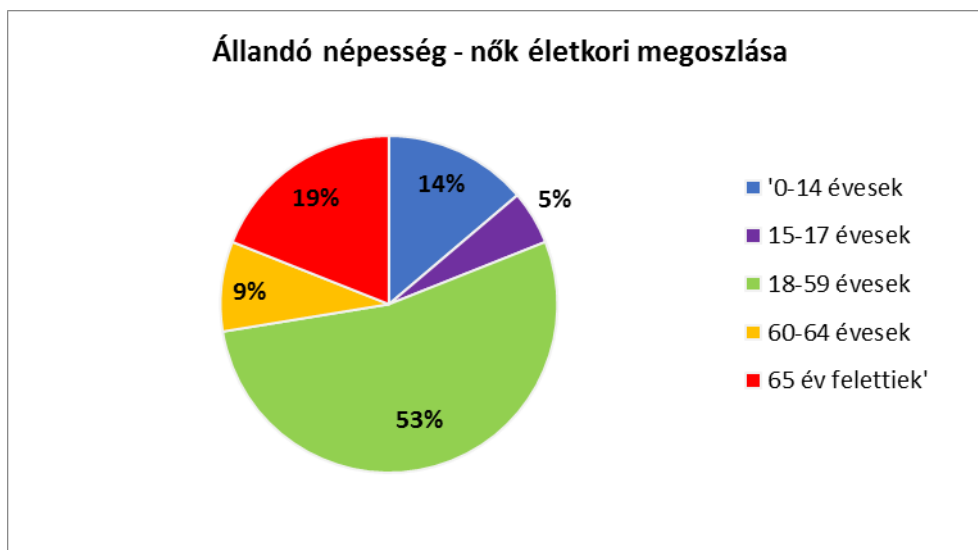
2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	291	288	579	50,26%	49,74%
0-2 évesek			14	2,42%	
0-14 éves	45	40	85	7,77%	6,91%
15-17 éves	6	15	21	1,04%	2,59%
18-59 éves	186	155	341	32,12%	26,77%
60-64 éves	23	25	48	3,97%	4,32%
65 év feletti	35	55	90	6,04%	9,50%

Forrás:

TeIR, KSH-TSTAR

Az aktív korú lakosság aránya a lakosság kb 53-63 %-át teszi ki. Az inaktív lakosság aránya, amelyet jórészt az alacsony összegű nyugdíjból élő – öregségében magára maradt – idős korosztály és a többszörösen hátrányos helyzetű – segélyekből élő – családok alkotnak, az országos átlaghoz képest nem jellemző.

A népesség megoszlásából kitűnik, hogy a település lakosságára jellemző az elöregedés. A 65 év feletti lakosok száma 12-19 % között található. Az országosan jellemző adatok szerint az egyedülélő nők száma meghaladja az egyedül élő férfiakét.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	90	85	105,88%
2013	96	84	114,29%
2014	100	83	120,48%
2015	100	83	120,48%
2016	104	80	130,00%
2017	102	80	127,50%

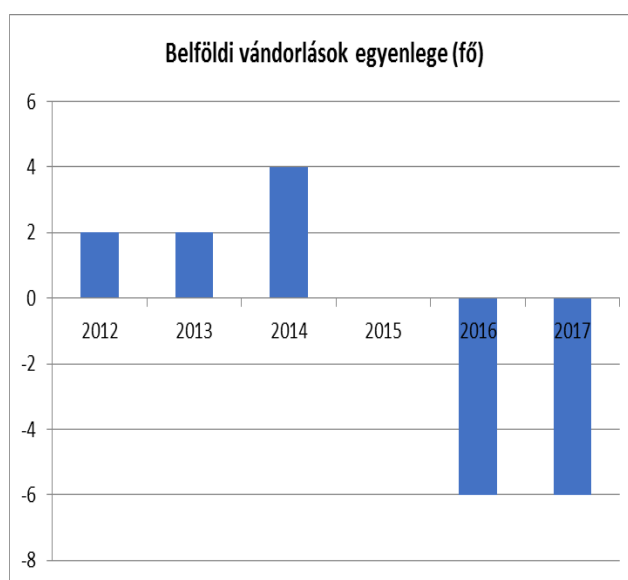
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index táblázat alapján viszont az látható, hogy nem nagyon változott a különbség a 14 éves kor alattiak száma , valamint a 65 év felettiek száma között 2016-2017-ben. Ezt az esélyegyenlőség szempontjából úgy is értelmezhetjük, hogy mind a gyerekek, mind az idősek fokozott ellátására van szükség.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2012	8	6	2	3,4
2013	14	12	2	3,4
2014	16	12	4	6,75
2015	10	10	0	0
2016	20	26	-6	-10,36
2017	17	23	-6	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

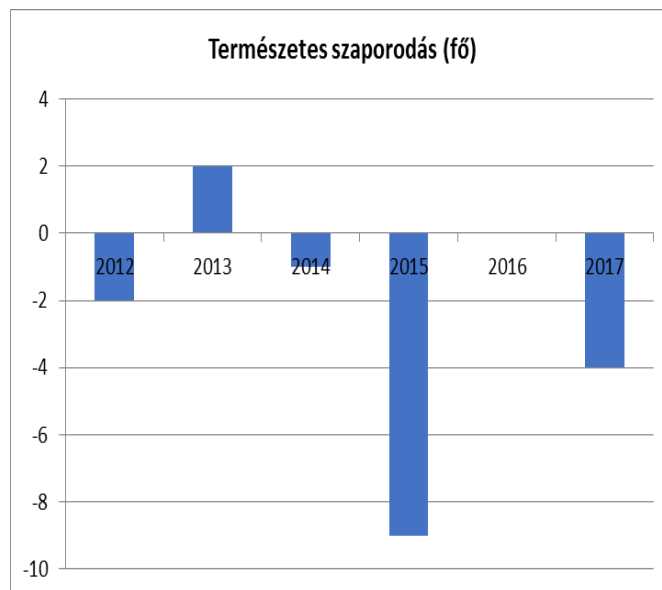

A rendszerváltás után történt ipari és mezőgazdasági üzemek felszámolása, átszervezése következtében a kis településeken az aktív korú lakosság nagy része munkanélkülivé vált, amely hozzájárult a fiatalok elvándorlásához.

2016-2017. év során emelkedett az elvándorlások száma, melynek részben oka a munkahelyek könnyebb megközelíthetősége.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	8	10	-2
2013	6	4	2
2014	3	4	-1
2015	4	13	-9
2016	5	5	0
2017	6	10	-4

A statisztikai adatok arra világítanak rá, hogy jellemzően magasabb településünkön a halálozások száma mint a születéseké.

Értékeink, küldetésünk

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésével a település szeretne előrettekintően gondolkodni Tüskevár helyzetét és a hátrányos helyzetű csoportokat illetően. Célunk, hogy minden lakó számára elérhetőek legyenek a közszolgáltatások, biztosítsuk a mélyszegénységben élők és romák, az idősek, a nők, a gyermekek, valamint a fogyatékkal élők számára az esélyegyenlőséget az élet különböző területein. A célcsoportok körében fellelhető problémák elemzésével közelebb kerülünk a rejtett problémákhoz, melynek megoldását az intézkedési terv tartalmazza. A terv elkészítése segíti a település vezetését, hogy tudatosan törekedjen a hátrányos helyzetű csoportok problémáinak megoldására és aktívan vegyen részt az ezzel kapcsolatos jövőbeni tervek kidolgozásában.

Mindannyian azt szeretnénk, ha községünk olyan lenne, hogy a fiatalok ne akarjanak máshol letelepedni, maradjanak. Találják meg itt a boldogságukat, boldogulásukat. Ehhez pedig az kell, hogy jó legyen itt élni és biztonságban érezzék magukat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tüskevár település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

Az EU 2020 stratégia

Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program

Megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából

meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

2015. március 1. naptól módosultak a Szocvtv. által szabályozott szociális feladat- és hatáskörök, így a helyi önkormányzat képviselő-testülete által biztosítható ellátások is. Módosult a lakásfenntartási támogatás, méltányossági ápolási díj, a méltányossági közgyógyellátás, valamint az önkormányzati segély megállapítására vonatkozó szabályozás, és 2015. március 1. napjától ezek összevonásával bevezetésre került a *települési támogatás*, melynek biztosítása az önkormányzat feladata saját költségvetése terhére. Ezzel összefüggésben az önkormányzat képviselő-testülete megalkotta „a szociális juttatások rendszeréről”, szóló - 2/2015. (II.27.) számú - rendeletét. Ezt követően az új önkormányzati rendelet szabályai szerint a képviselő-testület *települési támogatást* nyújthat a szociálisan rászoruló személynek:

1. a *lakhatáshoz kapcsolódó kiadások* viseléséhez,
2. továbbá a *rendkívüli élethelyzetbe került, létfenntartási gonddal küzdő személyek* részére (akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező, többletkiadások –így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához stb... kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak).

A törvényi előírásokon túl, a rendelet célja, hogy a településen olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál. E rendelet szabályozza:

- a települési támogatás nyújtását
- a rendkívüli települési támogatás nyújtását
- a köztemetést

- támogatást Idősek Világnapja alkalmából
- óvodáztatás, illetve iskoláztatás költségeihez történő hozzájárulást,
- tanulóbérlet vásárlási támogatást,
- tankönyv vásárlást támogatást,
- babakelengye támogatást

2015. március 1. naptól hatályba lépett új szabályozás következtében a családok már nem csak gyermekeikre tekintettel, hanem a szülő élethelyzetét is figyelembe véve részesülhetnek támogatásban.

A közteherviselés vonatkozásában gépjárművek után fizetendő adó, illetve a személyszállítás terheli a lakosságot. Közszolgálatok felé való tartozásokról, illetve védendő fogyasztókról nyilvántartást, adatok hiányában nem vezet az önkormányzat

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

Költségvetési rendelet – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § (1) bekezdése értelmében a jegyző által előkészített költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester február 15-éig, ha a központi költségvetésről szóló törvényt az Országgyűlés a naptári év kezdetéig nem fogadta el, a központi költségvetésről szóló törvény hatálybalépését követő negyvenötödik napig nyújtja be a képviselő-testületnek.

Évről évre egyre kevesebb anyagi lehetősége van a településnek arra, hogy éves költségvetési rendeletébe olyan kiadásokat tervezzen, mellyel csökkenthetné a nagyvárostól távoli kistépülés adta hátrányokat

Gazdasági program - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Településrendezési terv, településfejlesztési koncepció, településképi rendelet. – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében e törvény és végrehajtási rendeleteinek keretei között településfejlesztési és településrendezési feladatokat lát el. Ha országos közérdekből vagy kiemelt nemzetgazdasági érdekből szükséges, törvény a települési önkormányzatot kötelezheti, hogy – a Kormány által rendeletben meghatározott határidőre – gondoskodjon a településfejlesztési koncepciójának, integrált településfejlesztési stratégiájának és a településrendezési eszközeinek elkészítéséről, módosításáról, azok jóváhagyásáról. Ilyen esetben a pénzügyi fedezetnek az éves központi költségvetésben történő tervezéséről a Kormány gondoskodik.

A települési önkormányzat polgármestere jogszabályban meghatározott esetekben és módon véleményt adhat a jogszabályban meghatározott építésügyi hatósági engedélykérelemhez, településképi bejelentési eljárást folytathat le az építésügyi hatósági engedélyhez nem kötött építési tevékenységek, reklámelhelyezések és rendeltetésmódosítások tekintetében.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tüskevár tagja a Devecseri Hétvégi Háziorvosi Ügyeletet Ellátó Társulásnak, a Somló-környéki Többcélú Kistérségi Társulásnak, mely a belső ellenőrzési feladatokat is ellátja, valamint a Tüskevári Óvodafenntartó Társulásnak.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az adatgyűjtést a TEIR rendszerből, a KSH-TSTART adatbázisából, illetve az önkormányzatnál meg lévő adatokból helyi információk alapján végeztük. A TEIR adatbázisán kívül a felhasználható adatokat az iskola, óvoda, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, védőnő, orvos, könyvtár és művelődési ház, a közös önkormányzati hivatal nyilvántartásai, polgármester biztosították. Térségi szinten kaptunk információt a területileg illetékes munkaügyi kirendeltség adatbázisából is.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység viszonylag új fogalom. Ezen elsősorban azt a jelenséget értik a szakemberek, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység nemcsak új fogalom, hanem viszonylag új keletű jelenség is az emberiség történelmében, hiszen a XX. században jelent meg először. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint:

„Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe sülyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

A mélyszegénység megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban, más mutatókat használnak. Így Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ez forintosítva Magyarországon 46 000 forint havi jövedelmet jelent. A fogalmak, mint látható, nem azonos élethelyzetet fednek, általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. Ez jelenleg Magyarországon a 67 000 forintos havi jövedelem. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek. Ez a réteg a népesség 30-35%-át teszi ki, köztük 850 000 gyermek. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimálnyugdíj 28 000 forintos havi értéke alatti jövedelműeknél húzzák meg. A szegénység, mint szó a szocializmus időszakában tiltott fogalom volt, helyét a „hátrányos helyzetű” és „halmozottan hátrányos helyzetű” kifejezések vették át.

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat a lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Ezekben a térségekben a születéskor várható élettartam is lényegesen alacsonyabb. Hazánkban a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal, holott a mélyszegénység nem egyértelműen bőrszín függő. Bár kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élők nagy része cigány származású.

Magyarországon a mélyszegénységben élők területi elrendeződése nagyjából egybeesik a leghátrányosabb helyzetű kistérségek (továbbiakban LHH kistérség) területével

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdése értelmében a **jövedelem**: az az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó megszerzett vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

vagyon: az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 4. § -a értelmében **jövedelem**: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott belföldről vagy külföldről származó vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb munkabér összegét; **rendszeres jövedelem**: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során közfoglalkoztatást szervez, figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását, döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit, az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Möt-v. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását. Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §. Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

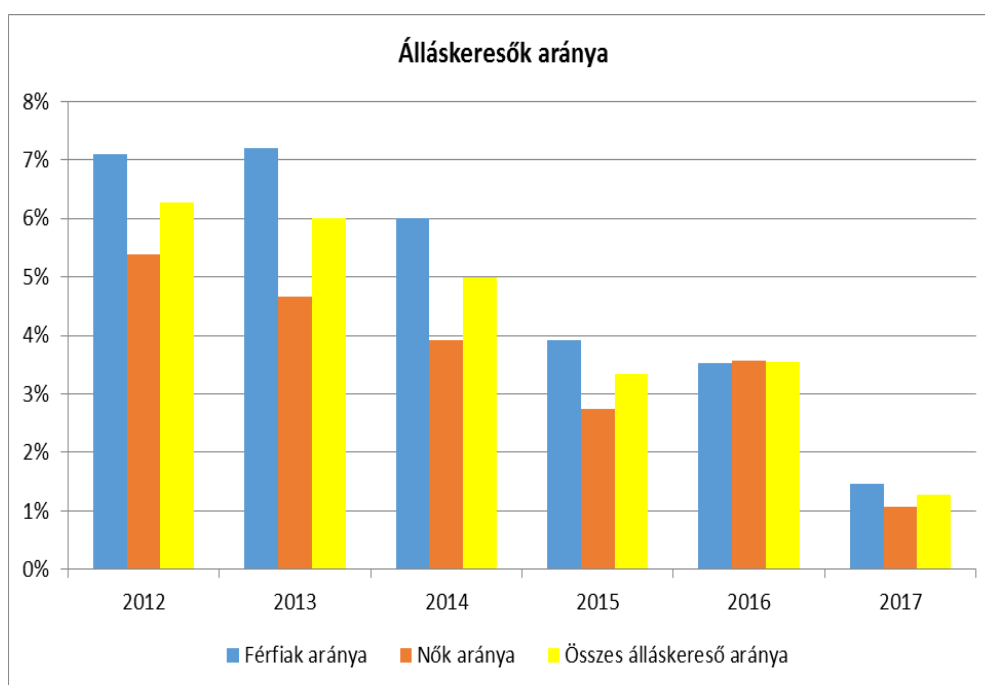
Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	215	195	410	15,25	7,1%	10,5	5,4%	26	6,3%
2013	215	193	408	15,5	7,2%	9	4,7%	25	6,0%
2014	212	198	410	12,75	6,0%	7,75	3,9%	21	5,0%
2015	211	192	403	8,25	3,9%	5,25	2,7%	14	3,3%
2016	206	189	395	7,25	3,5%	6,75	3,6%	14	3,5%
2017	204	188	392	3	1,5%	2	1,1%	5	1,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fent adatok alapján megállapítható, hogy az álláskeresők száma jelentősen csökkent.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		26	25	21	14	14	4
20 év alatti	Fő	0	0	0,75	1,75	1	0,5
	%	0,0%	0,0%	3,7%	13,0%	7,1%	14,3%
20-24 év	Fő	5	2,5	3	1,5	2	0,25
	%	19,4%	10,2%	14,6%	11,1%	14,3%	7,1%
25-29 év	Fő	1,25	3,25	2	0,5	1,25	0,75
	%	4,9%	13,3%	9,8%	3,7%	8,9%	21,4%
30-34 év	Fő	2,75	1,75	2,5	1,5	1,25	0,5
	%	10,7%	7,1%	12,2%	11,1%	8,9%	14,3%
35-39 év	Fő	3,25	4,25	3	2,25	2,5	0,5
	%	12,6%	17,3%	14,6%	16,7%	17,9%	14,3%
40-44 év	Fő	3	5	2	1,75	1,75	0,5
	%	11,7%	20,4%	9,8%	13,0%	12,5%	14,3%
45-49 év	Fő	3	1,75	3,25	1	2	0
	%	11,7%	7,1%	15,9%	7,4%	14,3%	0,0%
50-54 év	Fő	3,25	1,75	1	0,5	0,25	0
	%	12,6%	7,1%	4,9%	3,7%	1,8%	0,0%
55-59 év	Fő	4,25	3,5	2	1,75	1,25	0
	%	16,5%	14,3%	9,8%	13,0%	8,9%	0,0%
59 év feletti	Fő	0	0,75	1	1	0,75	0,5
	%	0,0%	3,1%	4,9%	7,4%	5,4%	14,3%

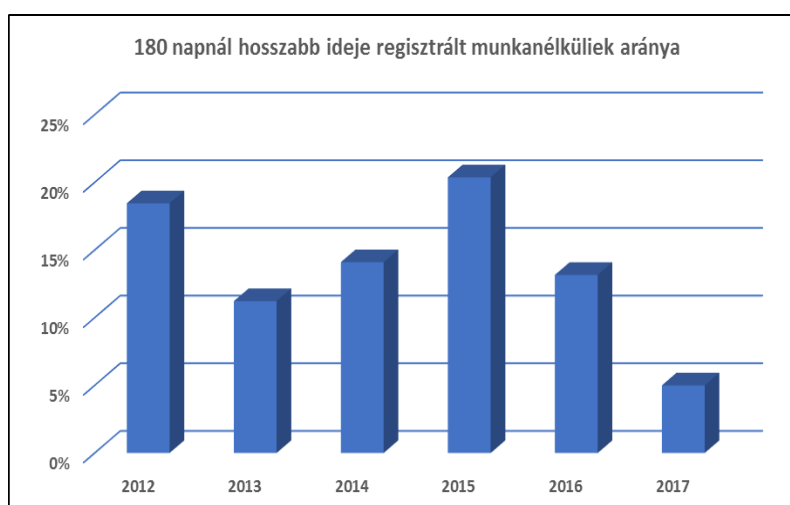
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	18,45	na.	na.	0	na.	na.
2013	11,22	na.	na.	0	na.	na.
2014	14,1	na.	na.	0	na.	na.
2015	20,37	na.	na.	0	na.	na.
2016	13,16	na.	na.	0	na.	na.
2017	5	na.	na.	0	na.	na.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ez a tábla a munkanélküliség évek alatt való elmélyülésének százalékos megoszlását mutatja. A grafikon és a számadatok szerint az évek alatt csökkent az aránya a tartós munkanélkülieknek.

Az elmúlt évek alatt bekövetkezett csökkenés oka lehet, egyrészt a közcélú foglalkoztatás egyre szélesebb körű bevezetése, illetve a 2011-es évtől a közcélú foglalkoztatásban kiemelt projektként kezelt START munkaprogram, mely akár éveken át is munkahelyet biztosított a lakosság egy részének.

A munkanélküliek száma országos szinten 192 ezerre csökkent, amely 43 ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban volt, és a 2010. évi létszámnak alig több mint 40%-a. A munkanélküliségi ráta éves átlagban 4,2, ezen belül az év utolsó negyedében 3,8%-ra süllyedt. A munkanélküliség átlagos időtartama továbbra is viszonylag hosszú (bár csökkenő tendenciát mutat), 2017-ben éves átlagban 16,4 hónapnak felelt meg. Mivel a hazai munkaerőpiac a teljes foglalkoztatottsághoz közeli állapotban van, a munkájukat elvesztők nagy része szinte azonnal el tud helyezkedni. A csak rövid ideig munkanélküliek mellett azonban továbbra is jelentős nagyságrendet képviselnek a legalább egy éve munkát keresők. 2017-ben a munkanélküliek 42,6%-a számított tartósan munkanélkülinek, ami érdemi javulás az előző évi 48,4%-hoz képest (az elemzés a KSH adatainak felhasználásával történt)

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 1-2 fő vonatkozásában változik az évek alatt. Ennek oka lehet az, hogy a pályakezdő fiatalok főleg nagyvárosokban helyezkednek el, és csak abban az esetben jelenik meg a túskeváriak vonatkozásában, mint pályakezdő, ha nem tud semmiképpen elhelyezkedni, itthon marad szülei, családja mellett. Sok esetben fordul elő, hogy a végzett fiatal a jobb megélhetés reményében külföldön vállal munkát. A fiatal pályakezdők a megélhetésük biztosítása érdekében jóval kedvezőtlenebb lehetőségeket is elvállalnak, mint amire képzettségük révén alkalmasak lennének, hiszen nincs még családjuk, nincsenek kötelezettségeik, ezáltal könnyebb az elhelyezkedésük is. Az alacsony számadatok betudhatóak annak, a fent felsorolt érveknek.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	91,4%	82,4%	8,6%	17,6%
2011	97,1%	93,2%	2,9%	6,8%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A KSH 2011. évi népszámlálási adatainak, a népesség iskolai végzettség szerinti megoszlásának alakulásáról szóló beszámolójából idézettek alapján Veszprém megye vonatkozásában az alábbiakat mondhatjuk el. Veszprém megye népességének iskolázottsági színvonala az elmúlt évtizedekben jelentősen nőtt. Emelkedett a középfokú és felsőfokú végzettségűek népességen belüli aránya, és egyre kevesebben vannak, akik alacsonyabb végzettséggel sem rendelkeznek. Az iskolázatlan nők aránya 2001-ig minden népszámláláskor meghaladta a férfiakét, 2011-re ez a különbség a nemek között eltűnt. A 15 éves és idősebb népesség 27 százalékának legfeljebb általános iskolai 26 százalékának szakmai oklevéllel egybekötött középfokú, 28 százalékának érettségi bizonyítvány, 14 százalékának pedig felsőfokú volt a legmagasabb végzettsége. Mindössze 4,4 százaléknyan vannak, akik az általános iskolát sem végezték el.

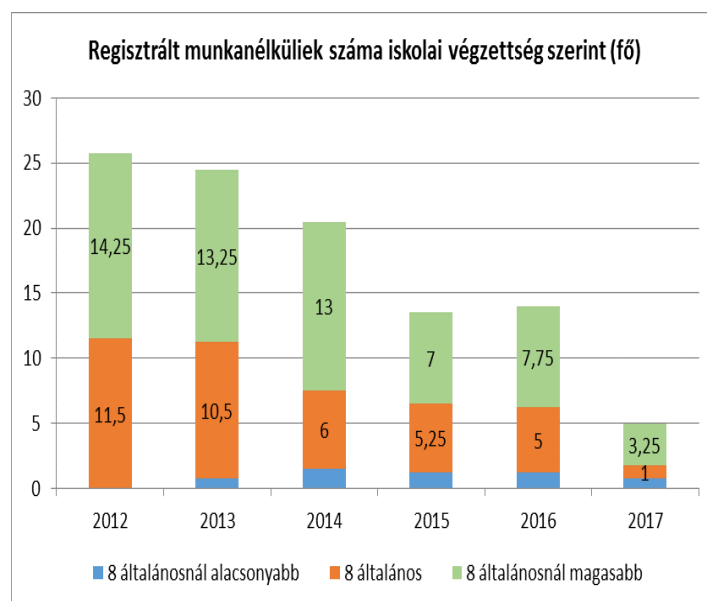
Szembevetve a korosztályi különbségeket: a 75 éves és idősebbek között az általános iskolát végzettek aránya nem éri el a 70 százalékot, a 15-19 éveseknél ez az arány közel 97 százalék. A legidősebb korosztálynál jelentős a különbség a nemek között: a férfiak 83, a nők 63 százaléka rendelkezik alacsonyabb iskolai végzettséggel. 2011 októberében a 18 évesek és idősebbek 44 százaléka, közel 128 ezer fő jelölt meg iskolai végzettségének a középiskolai érettségi bizonyítványt. Az érettségizett nők 47 százalékot, a férfiak 41 százalékot képviseltek a megfelelő nemű és korú népességben.

Veszprém megyében 80 ezren (közülük 51 ezren férfiak) rendelkeztek érettségi nem, de szakmai oklevelet adó középfokú iskolai végzettséggel. Az elmúlt ötven évben a felsőfokú végzettségűek száma megtízszereződött az ezredfordulót követően.

A települési adatokat tartalmazó táblázat a 2001 évi helyzetet mutatja. A fentiekben ismertetettre hivatkozva feltételezzük, hogy településünkön is hasonló módon változtak a lakosság iskolázottsági mutatói. **3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint**

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	26	0	0,0%	11,5	44,7%	14,25	55,3%
2013	25	0,75	3,1%	10,5	42,9%	13,25	54,1%
2014	21	1,5	7,3%	6	29,3%	13	63,4%
2015	14	1,25	9,3%	5,25	38,9%	7	51,9%
2016	14	1,25	8,9%	5	35,7%	7,75	55,4%
2017	5	1	15,0%	1	20,0%	3,25	65,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban	
	Fő	Fő	%
2012	na		
2013	na		
2014	na		
2015	na		
2016	na		
2017	na		

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Nincs tudomásunk arról, hogy a felnőtt oktatás nyújtotta lehetőségekkel hányan éltek a településünkön a vizsgált időszakban. Tapasztalatunk az, hogy idősebb, még aktív korú lakosság tanulás iránti motivációja nem megfelelő. Ez fejlesztésre szorulna

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012		na		na		na	
2013		na		na		na	
2014		na		na		na	

2015		na		na		na	
2016		na		na		na	
2017		na		na		na	

Szintén nem rendelkezünk e tekintetben adatokkal.

c) közfoglalkoztatás

Azok a munkavállalók, akik nem tudtak, vagy nem akartak távolabbi településeken munkát vállalni, azok próbáltak meg élni a közcélú foglalkoztatás lehetőségével. A közfoglalkoztatottak aránya a település aktív korú lakosságához képest alacsony.

Tüskeváron a közfoglalkoztatottak száma 2016-2017. évben 8-9 fő.

A közfoglalkoztatottak száma a vizsgált időszakban jelentősen nem változott. A közfoglalkoztatottak számából hozzávetőlegesen 20%-ot tesz ki a roma lakosság. Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktívak munkaerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Településünkön a közfoglalkoztatási programok csökkentik a munkanélküliek számát, de jelentős jövedelemnövekedést nem eredményeznek. Ennek több oka van: a) az alulképzett, vagy nem versenyképes szakmával rendelkező emberek zöme beletörődött és alkalmazkodott a létminimum alatti életvitelbe. b) A szakmával rendelkező munkanélküliek még végzettségüknek megfelelő területen is alul vannak fizetve. c) A magasan kvalifikált képzettséggel rendelkezők a helyváltoztatási képtelenség valamint az alulfizettség közötti szakadékban vergődnek. Még rosszabb helyzetben vannak a pályakezdők, akik szakmai gyakorlat hiányában képtelenek a végzettségnek megfelelő elhelyezkedésre, s ha hozzátesszük azt, hogy gyermekvállalás előtt álló vagy kisgyermekes nők, akkor a felvevőpiac részükre be is zárult. Marad a közfoglalkoztatás állam által biztosított formája, ahol minimálbérért számára nem megfelelő szakmai munkát végez munkájának totális elismerése és pozitív értékelése nélkül.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A településen sajnos nagyon kevés lehetőség van a foglalkozáshoz való hozzáférésnek, a vállalkozások közül a kereskedelemmel foglalkozók tudnak foglalkoztatást biztosítani, ami egy-két embert jelent. Foglalkoztatási lehetőség van még az önkormányzat, valamint az iskola esetében.

Tüskeváról viszonylag jól megközelíthetők a közeli települések, városok, mivel naponta 6 buszjárat indul a járási székhely és Ajka felé, valamint munkásjáratok viszik a dolgozókat Jánosháza, Devecser irányába.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Az önálló egzisztencia megteremtése, illetve ennek nehézsége főképp a fiatal felnőttek esetében vált kardinális kérdéssé. Ők az a korcsoport, akik egyre később állnak munkába, melynek következtében csökken a tervezhető karrier-útvonalak stabilitása, ugyanakkor későbbre tolódik az az átlagéletkor, amikor családot alapítanak, vagy saját lakást vásárolnak. Ennek következtében a társadalomtudományokban megjelent egy új fogalom a posztadolencia. Ez egy olyan-a fiatalkor és a felnőttkor közé beékelődő- életszakaszra utal, amelybe azok tartoznak, akik „a felnőtté válás legtöbb pszichológiai kritériumának megfelelnek, de nem elégték ki a szociológiai követelményeket”, azaz a szükséges gazdasági alapok nélkül lépik át a felnőttkor küszöbét.

A fiatalok elhelyezkedési esélyeit növelő programok a területileg illetékes munkaügyi kirendeltség közvetítésével érhetők el. Azonban elmondhatjuk, hogy fiataljaink között nem jellemző, hogy ezzel a lehetőséggel élnek. Inkább távolabbi nagyobb városokban, vagy külföldön próbálnak munkát találni.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon résztvevő fiatalok számára vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A második legnagyobb létszámú hazai nemzetiség Veszprém megyében a cigányság. 5,3 ezer fő vallotta, hogy a cigány nemzetiséghez tartozik, ez több mint kétszerese 2001. évi létszámuknak. Arányuk a megyében élő hazai nemzetiségek körében így 24 százalékról 29 százalékra emelkedett, jelenleg Veszprém megye népességének 1,5 százalékát adják, szemben a 2001. évi 0,7 százalékkal.

A településen önkormányzati saját fenntartású intézményében 2 fő roma származású személy foglalkoztatása történik. A 2011. évi népszámlálás roma lakosságszámra vonatkozó adatainak hiányában nem vagyunk annak az ismeretnek birtokában, hogy településünkön hány fő a tényleges roma lakosság, azon személyek, akik magukat cigány nemzetiségűnek vallják.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrány a több műszakos rendben való elhelyezkedésből adódó nehézség, mely elsősorban a kisgyermekes édesanyák körében okoz problémát, mivel a településen nincs a gyermekek felügyeletét és ellátását biztosító bölcsőde, óvoda. A gyermekek felügyeletének megoldására irányuló alternatíváink sajnos települési szinten nincsenek.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Pénzbeli ellátások közül

- az időskorúak járadékát, aktív korúak ellátását (foglalkoztatást helyettesítő támogatás és egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás) ápolási díjat és a tartós ápolást végzők időskori támogatását a járási hivatal,
- települési támogatást: különösen a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszerkiadások viseléséhez, a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtható támogatást, rendkívüli települési támogatást az önkormányzat képviselő-testületének rendelete alapján lehet nyújtani.

Természetbeni ellátások közül

- az alanyi és normatív közgyógyellátásra és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot a járási hivatal
- köztemetést és az önkormányzat rendeletében biztosított természetbeni ellátásokat az önkormányzat állapítja meg.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresői támogatása

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Ft. 16. §-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskeresői vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Ft. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató részére.

Az álláskeresői ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint **álláskeresői járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

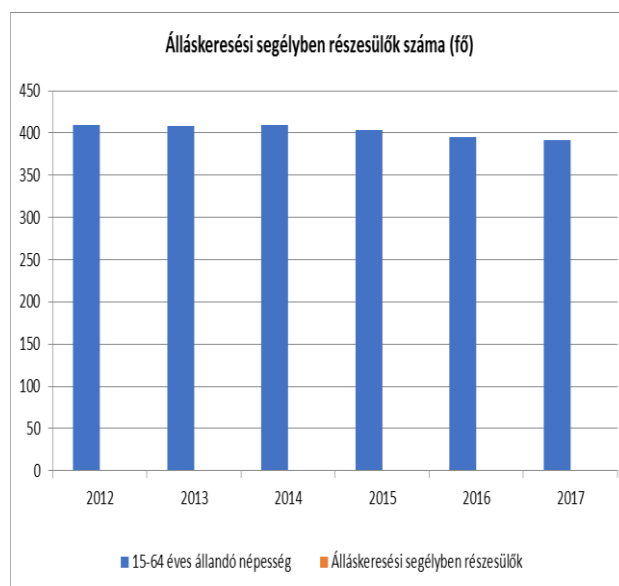
Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresői támogatást** kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási **költségtérítés** állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresői segélyben részesülők (fő)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	410	1	0,2%
2013	408	1	0,2%
2014	410	1	0,2%
2015	403	1	0,2%
2016	395	0,25	0,1%
2017	392	0,25	0,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

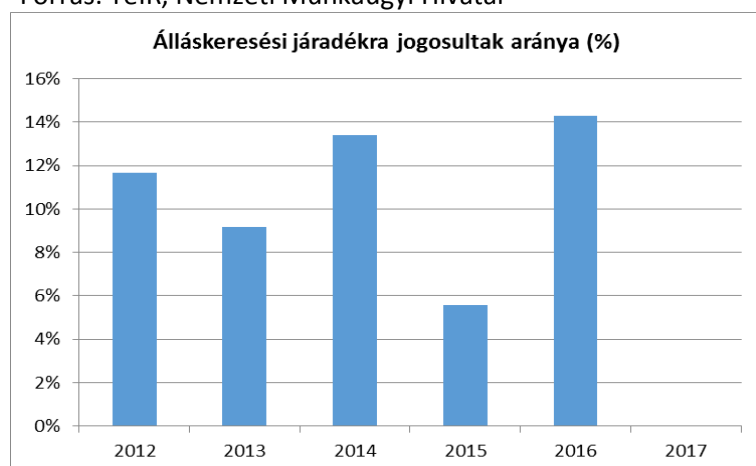

Az álláskeresői segélyben részesülők száma elenyésző arányt mutat az aktív korú lakosság számához viszonyítva.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőők száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2012	26	3	11,7%
2013	25	2,25	9,2%
2014	21	2,75	13,4%
2015	14	0,75	5,6%
2016	14	0,75	5,6%
2017	na	na	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

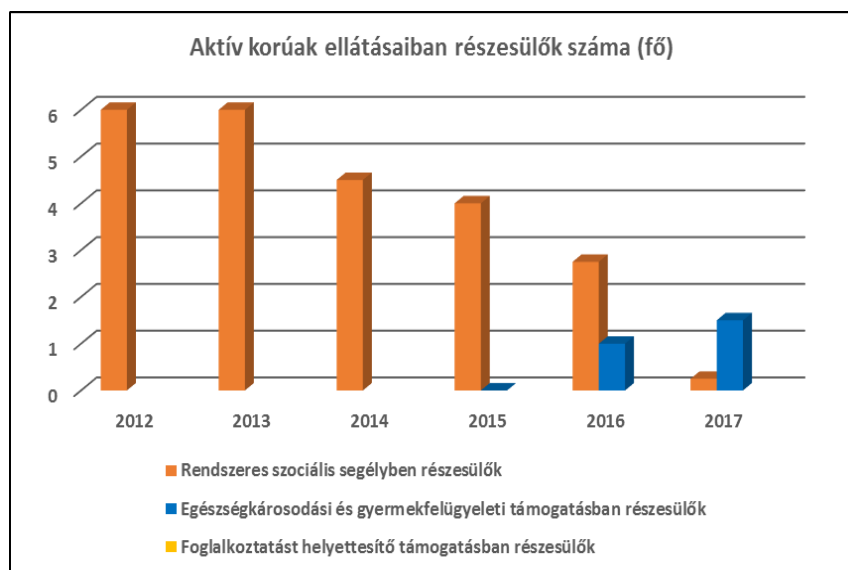
A nyilvántartott álláskeresők száma folyamatos csökkenést mutat, az álláskeresői járadékra jogosultak száma elenyésző, 2015-2016. évben 0,75 %.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	6		1,46%		0,00%
2013	6		1,47%		0,00%
2014	4,5		1,10%		0,00%
2015	4	0	0,99%		0,00%
2016	2,75	1	0,70%		0,00%
2017	0,25	2	0,06%		0,00%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segélyben részesülők száma az elmúlt években egyre csökkent. Ennek oka lehet az, hogy egyre többen tudtak valamilyen módon elhelyezkedni.

A vizsgált időszakban a foglalkoztatást helyettesítő támogatás vonatkozásában nem volt támogatásban részesített személy.

e) akinek esetében az álláskereső támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskereső támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, Feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Elégtelen lakhatási feltételek:

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani. A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

A következő táblázat azt mutatja, hogy az évek során a lakásállomány növekedése minimális, 2017-ben épült utoljára 2 db új lakás.

Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)
2012	269	0	5	0	0
2013	269	0	5	0	0
2014	269	0	5	0	0
2015	269	0	5	2	0
2016	269	0	5	2	0
2017	271	0	5	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

- a) bérlakás-állomány: az önkormányzat 5 bérlakással rendelkezik, melyből 2 teljes felújításra szorul, jelenleg bérbeadni nem lehet
- b) szociális lakhatás: nem releváns
- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok: nem releváns

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2012	44	0
2013	34	0
2014	30	0
2015	26	0
2016	7	0
2017	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A táblázat szerint a lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma fokozatosan csökkent.

f) eladósodottság

sajnos vannak olyan ingatlanok, melyre végrehajtást indítványozott valamelyik szolgáltató vagy bank. Az önkormányzat anyagi helyzete nem teszi lehetővé, hogy ilyen jelentős összegű tartozások rendezésébe anyagi segítséget nyújtson, szakmai segítséget tud adni a családsegítő szolgálat munkatársa révén.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Tüskevár településen nem él hajléktalan, és nincs olyan személy sem, aki veszélyeztetett lakhatási körülmények között élne.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Tüskevárhoz nem tartoznak telepek, szegregátumok.

A településen lévő lakásállomány kielégítő állapotú.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt alapján, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik: a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról, folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát, együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Sztv. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat. Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgáltatások száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

Tüskeváron van háziorvosi szolgálat, hetente 3 alkalommal van rendelés. A háziorvos látja el a felnőtteket és gyermekeket egyaránt. Előfordul olyan eset is, hogy a családok más városokban keresnek maguknak orvost. A gyermekorvosi ellátás igénybe vétele is változó. Élnék a településen olyan családok, akik elégedettek a felnőtt házi orvossal, de előfordul, hogy a közeli Ajka városba hordják beteg gyermekeiket gyermekorvoshoz.

3.6.2. számú táblázat - Közfogyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közfogyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	17
2013	8
2014	9
2015	18
2016	19
2017	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Sztv. szabályozza, hogy ki az, aki közfogyógyellátásban részesülhet. Alanyi jogon az átmeneti gondozásban részesülő, a nevelésbe vett kiskorú, rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személy, pénzellátásban részesülő hadigondozott és nemzeti gondozott, központi szociális segélyben részesülő, rokkantsági járadékos, egyéb rokkantsági ellátásban részesülő, az, aki után szülője magasabb összegű családi pótlékban részesül, vagyis tartós beteg gyermek után kaphatnak közfogyógyellátási igazolványt. A tartós beteg gyermek jogán járó igazolások rendszerét nagymértékben megszigorították, így valószínűsíthetően ennek tükrében majd az igazolványok lejárta után ez megmutatkozik a közfogyógyellátást igénylők számában is.

Méltányossági jogcímen az a szociálisan rászorult személy is jogosult közgyógyellátásra, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak.

Jelenleg a közgyógyellátási igazolványok kiállításának kérelmezése 2013. 01. 01-től átkerült a járási hivatalokhoz.

- a) Az ápolási díjra jogosultak körét törvény szabályozza. A jogosultság összefügg az egészségi állapottal – a gondozott egészségi állapotára vonatkozóan. A településen a vizsgált időszakban nincs ápolási díjban részesülő személy.
- b) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Tüskevár településen az orvosi ellátás a tüskevári háziorvos által megoldott. Ellát felnőtteket és gyermekeket egyaránt. A védőnő szintén Tüskeváron heti egy alkalommal tart tanácsadást. Fogorvosi ellátás nem megoldott, jelenleg nincs fogorvos a körzetben. Szakorvosi ellátás igénybevétele Devecserben és Ajkán működő járó beteg ellátáson lehetséges. Kórházi ellátás Ajkán Veszprémben található.

- b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Évente egy alkalommal helyben tüdőszűrő vizsgálat, időszakonként csoportosan szervezett mammográfiai és méhnyakrák szűrés vizsgálat van Veszprémben. A koragyermekkori kötelező szűréseket a védőnő helyben végzi, probléma esetén a házi orvoshoz irányítja az érintetteket.

- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Tüskeváron az 1-3 éves korú gyermekek száma fő. Korai fejlesztésre szoruló gyermekek fejlesztése a településen nem megoldott.

- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés vállalkozó által Csöglén működtetett konyháról történik. Az itt főzött ételt szállítják ki és fogyasztják azok, akik szociális étkeztetés keretében kapnak ellátást. A vállalkozó próbál odafigyelni arra, hogy legyen jelen sok zöldség az összeállított menükben, nyersen és párolva egyaránt, illetve savanyúság formájában is. A húsokból a soványakat részesítik előnyben, illetve a baromfi és a hal kerül még az étlapra. Odafigyelnek a sómennyiség minimális bevitelére is és próbálják kerülni a nagymértékű cukorbevitelt.

- e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sportolási lehetőség adott a futballpályán és az iskola melletti aszfaltos pályán is.

- f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Étkeztetés, falugondnoki szolgálat, házi segítségnyújtás működik a településen. A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybevevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően- lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A házi gondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete a saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

- g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Tudomásunk szerint erre irányuló bejelentés nem történt a településen.

- h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Nem releváns

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet színterei, fórumai

A településen minden évben sor kerül gyermeknap, falunap, sportnap, szüreti felvonulás megrendezésére, melyeken színes programok közül választhatnak a megjelentek. A Mikulás nap alkalmából minden helyben lakó gyermek ajándécsomagot kap, melynek átadása színvonalas ünnepség keretén belül kerül sor. Karácsonyi ünnepség keretében szintén műsort adnak a falu gyermekei. A gyerekek részére a nyári szünetben tartalmas programok szervezését tűztük ki célul. Nyugdíjas klub működik a községben, a tagok gyakran szerveznek közös kirándulásokat pl. a közeli erdőben lévő Képesfához, különböző programokat tartanak, pl. farsang. Az önkormányzat a Tüskevár Jövőjéért Egyesülettel közösen arra törekszik, hogy a település lakó részére minél több, tartalmas, kikapcsolódást jelentő rendezvényt tartsanak.

- c) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Konfliktus nem jellemző a településre.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Adományozás nem jellemző a településre

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nincs roma nemzetiségi önkormányzat a településen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A fentiekben bemutatott és elemeztük mindazokat a problémákat, melyek a munkanélküliség, az életkörülmények romlása, életszínvonal csökkenése. Mindezek a tényezők gyakran krízishelyzet kialakulásához vezetnek. A krízishelyzet jellemzőit kialakulásának módját a szociális munka az alábbiak szerint írja le:

Az egyén vagy a család átmenetileg kerülhet olyan helyzetbe, amelyben belső egyensúlya megbomlik, feszültségek keletkeznek és nincs lehetőség a feszültség gyors ellensúlyozására, illetve az egyensúly helyreállítására, mert az egyén vagy a család nem rendelkezik megfelelő probléma feldolgozási módokkal, nincs megfelelő támogató szociális hálózat, és rendszerint a probléma észlelése sem megfelelő. Ilyen esetekben a kontroll erőfeszítések csődöt mondanak, a feszültség tovább növekszik és krízisállapot alakul ki.

Krízisállapot → nagy belső feszültség → szorongás, lehangoltság, reménytelenség, a mérlegelési képesség beszűkül, a megoldási kísérletek irracionálissá válnak

csak meghatározott ideig viselhető el új egyensúly, az alkalmazkodás alacsonyabb szintjén

- sikeres megoldás → javul a problémamegoldó készség, nőhet az önértékelés

- segítenünk kell, ha a korábbi probléma feldolgozási módok elégtelenek (túl nagy a probléma, teljesen új jellegű, az egyén v. család akkor éppen sebezhetőbb stb.)
- Krízisállapotról tehát akkor beszélhetünk, amikor az egyén, illetve a család egyensúlyi állapota megbomlik, és az adott helyzetben szokásos vagy másodlagos feldolgozási módok hatástalanok az egyensúly helyreállításában.
- Sürgősségi helyzet: nem azonos a krízishelyzettel. A sürgősségi helyzet életveszélyt vagy károsodás lehetőségét felvető – azonnali beavatkozást igénylő – helyzet, pl. családon belüli erőszak, öngyilkossági veszély.

A problémahelyzet akkor vezet krízishez, ha az egyensúlyi tényezők közül egy vagy több nem megfelelő, így:

- 1) Inadekvát a probléma észlelése
- 2) Inadekvát a támogató szociális hálózat
- 3) Inadekvátak a probléma feldolgozási módok

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A krízishelyzetben lévők nincsenek tisztában azzal, hogy hova, kihez fordulhatnak segítségért.	Krízishelyzetben lévők támogatása szakemberek bevonásával.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekszegénységet több ok miatt is fontos megvizsgálni. Egyrészt a gyermekkori nélkülözés kedvezőtlenül befolyásolja a gyermek fejlődését, jövőjét. Másrészt a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások igénybevételére az esetek egy részében éppen a családok kedvezőtlen anyagi helyzete miatt kerül sor. Darvas és Tausz (2000) hangsúlyozza, hogy a gyermekek a szegénység szempontjából is speciális helyzetben vannak. Nincs idejük jobb időkre várni. A gyermekkori nélkülözés és depriváció következményei egész életpályájukat meghatározzák. A rossz egészségi állapot, a gyenge iskolai teljesítmény, a tanulási-, magatartási,-és beilleszkedési zavarok, az iskolai lemorzsolódás a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából kedvezőtlen előjelek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Településünkön a 0-18 éves korú gyermekek száma 97 fő, ebből a 0-14 éves korosztály 69 fő.

A gyermekeket érintő jogszabályok általános ismertetése:

A Gyvt. 94.§. (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások (gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde, családi napközi; gyermekek átmeneti gondozása: helyettes szülő;) valamint a gyermekek védelméről szóló törvényben meghatározott hatósági intézkedések (hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása) biztosítják.

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- f) intézményi gyermekétkeztetés

g) szünidei gyermekétkeztetés

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása
- d) Biztos Kezdet Gyerekház

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetmegállapítása
- b) a védelembe vétel,
- c) a családba fogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) megelőző pártfogolás elrendelése

Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek
- b) jegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátott jogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, az illetékes hatóság a gyermeket védelembe veszi. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2012	0	4
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	3	0
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból látszik, hogy csupán 2016- évben 1 család 3 gyermeke lett védelembe véve.

A gyermekjóléti szolgálat rendszeresen tartja a kapcsolatot a szülőkkel és a gyerekekkel is. Veszélyeztetett kiskorú a vizsgált időszakban nem volt.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítását a Gyvt 67/A §-a rögzíti.

1. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

2. Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzet a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítását a szülő vagy törvényes képviselő a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg, de a megállapítást követően is kérelmezheti. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának időtartamára állapítható meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény által évi 2 alkalommal biztosított emelt összegű természetbeni támogatásra jogosultak.
- b) szünidei gyermekétkeztetés idénybevételére jogosultak

A településen jól működik a szociális jelzőrendszer. Ennek oka a település nagyságában (kistelepülés) és a rendszerben dolgozó szakemberek lelkiismeretes munkájában keresendő.

Az igazolatlan iskolai hiányzás tekintetében az iskolai hiányzás valódi oka nem mindig derül ki. A jogalkotó által adott lehetőség (családi pótlék megvonása) nem minden esetben jelent megoldást a problémára. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat, hogy a gyermek dolgozik, azért, hogy enyhítsen a család kilátástalan anyagi helyzetén. De az is előfordulhat, hogy a gyermeket bántalmazzák a családban. Fontos és szem előtt tartandó követelmény, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működjön, és valódi segítséget kapjon a gyermek. Az igazolatlan iskolai hiányzások jellemzően a 14-16 életévüket betöltött fiatalok esetében jelentkeznek. Ennek oka, hogy a fiatalok elkerülnek a távolabbi városok középiskolaiba. A szülő ekkor már nem tudja kontrollálni azt, hogy gyermeke miután felszáll a buszra bemegy-e az iskolába, vagy azt, hogy nem jön-e el korábban. Vannak, akiket csak megszédít az új közösség és az új barátok, de a szülő, az iskola, a gyermekjóléti szolgálat hatására megváltoznak, visszatálnak a helyes útra, megszűnnek az igazolatlan hiányzások. Azonban vannak olyanok is, akik semmilyen módon nem vehetők rá arra, hogy bejárjanak az iskolába. Ebben az esetben nem számít, hogy a szülőtől elveszik a családi pótlékot, hogy fegyelmi eljárást kezdeményez az iskola, hogy szabálysértési eljárás indul a szülő ellen, melynek eredményeként pénzbírság is kiszabásra kerülhet. Ezekre a fiatalokra semmivel sem lehet hatni. Remélhetőleg a tankötelezettség 16. életévre való leszállítása egyrészt majd csökkenti az igazolatlan hiányzások számát. Azonban ennek következményeként megjelenik egy olyan fiatal alulképzett réteg, aki nem talál majd munkát és bekerül a munkanélküliek rendszerébe.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) a Gyvt. 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- b) a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,
- c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A nagykorúvá vált gyermek is kérelmezheti a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben nappali tagozaton tanulmányokat folytat és megfelel a Gyvt. 20. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltaknak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a települési önkormányzat jegyzője 1 év időtartamra állapítja meg.

A jogosultság megállapítását jövedelmi és vagyoni vizsgálat előzi meg a Gyvt. 2. és 7. §-ai alapján.

**4.1.2. számú táblázat - Rendszeres
gyermekvédelmi kedvezményben
részesítettek évi átlagos száma**

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	39,5
2013	38
2014	38
2015	35,5
2016	35,5
2017	31

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati
adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult különféle kedvezmények (gyermekétkeztetés, pénzbeli támogatás, ingyenes tankönyv) igénybevételére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság - jogszabályban meghatározott jogosultsági feltételek fennállása esetén - 1 évre kerül megállapításra.

2017. december 31. napján 31 gyermek (12 családban) volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, melyből 1 fő nagykorú, 2 fő tartósan beteg, fogyatékos. Az év folyamán 31 gyermek részére nyújtottak be támogatási kérelmet, melyből 31 fő részére került jogosultság megállapításra, kérelem elutasítására nem került sor.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők két alkalommal (augusztus és november hónapban) természetbeni támogatásban részesülnek, melynek esetenkénti összege minden évben a költségvetésről szóló törvényben kerül meghatározásra. 2017. évben az esetenkénti alapösszeg gyermekenként 6.000.- Ft volt, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 6500 Ft emelt összegű támogatást kaptak

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Pénzbeli ellátásra jogosult: a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjául kirendelt hozzátartozó ha

- a) gyermek tartására köteles, és
- b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

Nincs pénzbeli ellátásra jogosult gyermek a településen.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A törvényi szabályozás szerint az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után a szülők mentesülnek az intézményi térítési díj fizetése alól. Fentiek körbe nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után a szülők az intézményi térítési díj 50%-át fizetik. Három vagy több gyermekes családoknál gyermekeként, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek és tanuló után az intézményi térítési díjnak az 50 %-át kell kedvezményként biztosítani. 2015. szeptember 1. naptól megváltozott a gyermekvédelmi törvény erre vonatkozó szabályozása. A módosítás értelmében gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani az óvodai nevelésben részesülő gyermek után ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- nevelésbe vették
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át.

A fent felsorolt jogosultságok alapján a szülők nyilatkozatot nyújtanak be. Ennek következtében az ingyenesen étkezők száma jelentősen megnövekedett.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Tüskeváron nincs magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. A Magyarországon élő egyéb külföldi állampolgárságú gyerekek esetében az anyanyelvüknek és kulturális helyzetüknek megfelelő, interkulturális pedagógiai program minőségi feltételeit kell vizsgálni.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Tüskeváron nincs szegregált, településszerű lakókörnyezet.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A bölcsődei ellátás nem biztosított a település lakosai részére. Tüskevár nem rendelkezik sem bölcsődével, sem családi napközivel. A kisgyermekes, dolgozni akaró anyukák számára viszont nagyon nagy segítséget jelentene, ha az óvodában lenne lehetőség bölcsődéskorúak elhelyezésére is.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Az Óvoda Társulási Megállapodás keretében működik, a Tüskevári Óvodafenntartó Társulás (tagjai: Tüskevár, Apácatorna, Kisberzseny) fenntartásában.

Az alábbi táblázatok részletesen mutatják az óvodára vonatkozó adatokat.

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	25	
Óvodai csoportok száma	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6,30-16,30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	másfél hónap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma
2012	24	1	25	1	20	0
2013	22	1	25	1	20	0
2014	21	1	25	1	19	0
2015	28	1	25	1	27	0
2016	25	1	25	1	22	0
2017	26	1	25	1	23	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Korai fejlesztésre, amennyiben ez szükséges Ajkára hordják a szülők gyermekeiket. Fogyatékos gyermek óvodai, iskolai nevelésére Ajkán a Molnár Gábor Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben van lehetőség, napi szinten való bejárással. Veszprémbe hetes bentlakásos óvoda a Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola.

Jelen pillanatban heti, vagy bentlakásos óvodába, iskolába Ajkára és Veszprémbe nem jár senki.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő ellátás helyettesítéssel van megoldva, védőnői szolgálat Tüskeváron működik, heti egy alkalommal történik a gyermekek, várandós anyák ellátása.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	1	34	34
2013	1	27	27
2014	1	26	26
2015	1	26	26
2016	1	26	26
2017	1	27	27

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

A szülők Ajka városba hordják beteg gyermekeiket gyermekorvoshoz. Házi gyermekorvos nincs, a gyermekeket a Tüskeváron rendelő háziorvos látja el.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Korai fejlesztésre /1-3 éves korúak/ a 20 km távolságban lévő Ajkán van lehetőség. A szülőknek maguknak kell megoldani az utazást. Jelen pillanatban a településen nem él olyan kisgyermek, akinek erre szüksége lenne. Az óvodáskorú gyermekek esetében az Ajkai Nevelési Tanácsadó biztosítja a vizsgálatot, a fejlesztést pedig megosztva végzik. Az óvoda szakembere fejleszti azokat a nagycsoportosokat, akik szülője nem tudja biztosítani az Ajkára való bejárást, a többiek hetente egy alkalommal bejárnak a kb. 20 km-re lévő Ajkára

- d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A szolgáltatást 2017. január 1. napjától a Tüskevári Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó településeken Tüskevár Község Önkormányzata által működtetett Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat biztosítja, 3 fő családgondozó foglalkoztatásával.

- e) gyermekvédelem

A gyermekek védelméről egy ún. védelmi háló, jelzőrendszer gondoskodik. Ennek tagjai a gyermekjóléti szolgálat, az óvoda, iskola pedagógusai, védőnő, orvosok, gyámhivatal, nevelési tanácsadó szakemberei, társintézmények, családsegítő szolgálat, rendőrség, polgárőrség, párfogó felügyelet biztosítják. A jelzőrendszer – valószínűsíthetően a kis lélekszámnak is, mindenki ismer szinte mindenkit - megfelelően és megbízhatóan működik.

Az iskola és az óvoda gyermekvédelmi felelősei nyomon követik a gyermekek mindennapjait az oktatási intézményekben, amennyiben indokoltnak látják írásban és szóban egyaránt jeleznek.

A **gyermekek átmeneti gondozása** keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Ajkán elérhető a családok átmeneti otthona, nevelési tanácsadó, speciális iskola. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint Devecserben a gyámhatóság szakképzett munkatársai állnak a rászorultak rendelkezésére. Az Ajkai Városi Bíróságon minden szerdán ingyenes jogi tanácsadást biztosít a rászorultaknak.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A Tüskevári iskolában és óvodában zajlik nagyrészt a gyermekek egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáféréseinek biztosítása.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a bölcsődében, az óvodában, illetve általános iskolai menzai ellátásban nyújtott étkezésre. Iskolai étkezésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

A gyermekétkeztetésért fizetendő intézményi és személyi térítési díjat a gyermekvédelmi törvény szabályozza. A gyermekek napközbeni ellátása intézményi térítési díjának alapja 2017. évben az élelmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó napi összege.

A személyi térítési díjat a napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint a normatív kedvezmény figyelembe vételével kell megállapítani.

A Gyvt. módosítását követően az önkormányzatok 2016. évtől állami normatíva alapján biztosítják a szünidei gyermekétkeztetést. A törvény a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű kiskorú gyermekek részére - a szülő kérelmére - az iskolai szünidő minden munkanapján, az óvodai nevelésben részesülő gyermekek részére az óvoda zárva tartásának időtartamára eső valamennyi munkanapon biztosítja az ingyenes meleg ételhez jutást.

Az évközi szünidőkben 6 gyermek, a nyári szünetben 11 gyermek vette igénybe a szünidei étkeztetést. A gyermekek étkeztetésére Pető Gábor egyéni vállalkozóval kötöttünk szerződést.

Intézményi gyermekétkeztetésben részesülők közül **ingyenesen vagy kedvezményesen** vehetik igénybe az étkeztetést a nappali rendszerű nevelésben, oktatásban részesülők az oktatásban való részvétel befejezéséig.

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése sorolja fel kik jogosultak ingyenesen az intézményi étkeztetésre és a (2) bekezdés pedig akik 50 %-os kedvezményben részesülnek.

Szünidei gyermekétkeztetést a szülő, törvényes képviselő kérelmére, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az önkormányzatnak ingyenesen biztosítani kell.

A bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülőknek az intézmények zárva tartásának ideje alatti munkanapokon, az iskolai oktatásban résztvevő tanulóknak a nyári szünidőben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben valamennyi munkanapon, déli meleg főétkezés formájában biztosítja.

Az állam az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetéshez mutatószám alapján számított keretösszeget biztosít, míg a szünidei gyermekétkeztetéshez a ténylegesen elfogyasztott adagra megállapított normatíva alapján nyújt támogatást.

A Gyermekétkeztetés minden gyermek számára életkorának megfelelően természetbeni ellátásként biztosítani kell.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Tudomásunk szerint erre irányuló bejelentés nem történt a településen.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Iskolai adatok

A Közös fenntartású Általános Iskolát 2012. december 31. napjáig három önkormányzat – Tüskevár, Apácatorna, Kisberzseny – társulási megállapodás alapján működtette. 2013. január 1-től az intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába került.

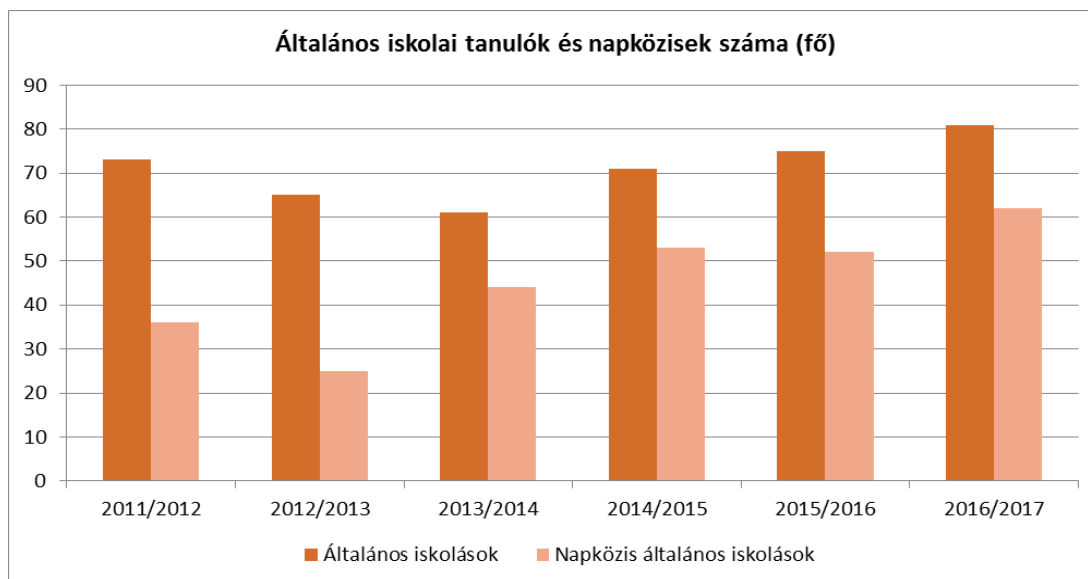
Sajnos az iskola tanulói létszáma az utóbbi években folyamatosan csökken. Jelenleg 1-8. osztály működik. Az iskola épülete 2006-ban került bővítésre, átalakításra, a felszereltség a tantermek állapota nagyon jónak mondható, a gyerekek tanulásához szinte minden feltétel adott. A tüskevári gyerekeken kívül más településekről is járnak ide, de sajnos a helyi gyermekek közül is néhányan más iskolába tanulnak szülői döntés alapján.

A következő táblázatok az általános iskolával kapcsolatos részletes adatokat mutatják.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógyypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógyypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	31	42	73	36	49,3%
2012/2013	25	40	65	25	38,5%
2013/2014	24	37	61	44	72,1%
2014/2015	34	37	71	53	74,6%
2015/2016	35	40	75	52	69,3%
2016/2017	47	34	81	62	76,5%

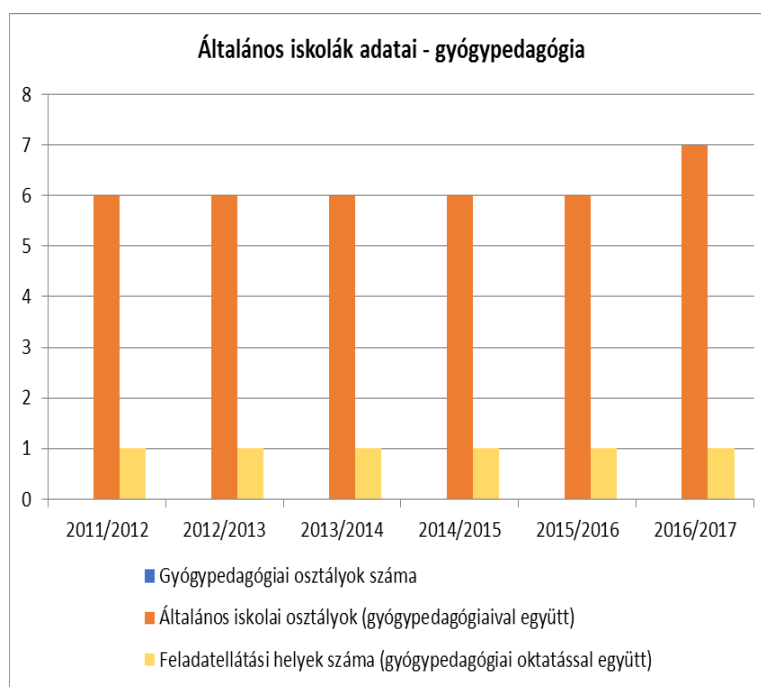
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	0	6	1
2012/2013	0	6	1
2013/2014	0	6	1
2014/2015	0	6	1
2015/2016	0	6	1
2016/2017	0	7	1

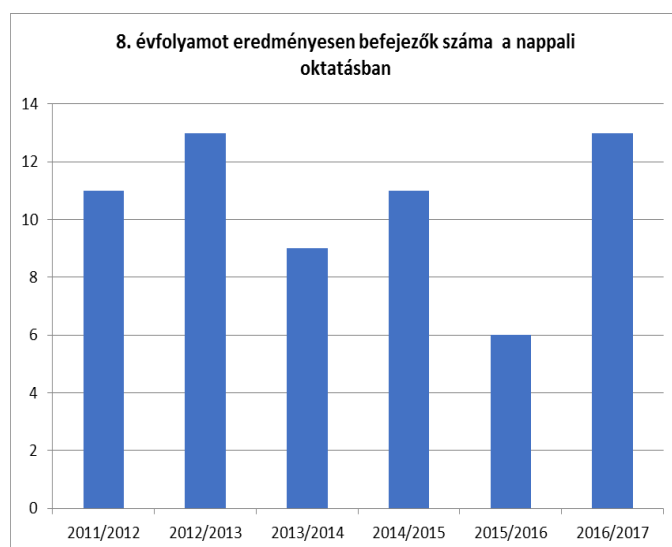
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2011/2012	11
2012/2013	13
2013/2014	9
2014/2015	11
2015/2016	6
2016/2017	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Olyan közös programokat kellene szervezni a gyerekeknek, ahol felnőtt irányításával közösen tölthetik el szabadidejüket.	Gyermekprogramok szervezése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez

képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	215	195	na	na	15	11
2013	215	193	na	na	16	9
2014	212	198	na	na	13	8
2015	211	192	na	na	8	5
2016	206	189	na	na	7	7
2017	204	188	na	na	3	2

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A 2013-as évtől folyamatosan csökkent a munkanélküliek száma a településen. Ennek oka lehet az, hogy hányan kerülnek be a munkavállalók körébe azzal, hogy elérik az adott életkort, illetve, hogy hányan kerülnek ki onnét a nyugdíjkorhatár elérésével. A munkanélküliek számának csökkenése kapcsán, a nők esetében elmondható, hogy egyrészt a csökkenés oka az, hogy a közcélú foglalkoztatás számának nagymértékű emelkedésével csökkent a munkanélküliek száma. Másrészt a nők munkanélküliségi adatait másrészt nyilvánvalóan befolyásolja az is, hogy három gyermek mellett jogosulttá válhat a GYET-re, melyet jobb megoldás híján kihasználnak az emberek, illetve a tartós beteg gyermekek mellett is 10 éves korig GYES-en lehet a szülő.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nem rendelkezünk információval.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piac területén a hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség. E megkülönböztetés megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos képesítési előírásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni).

A vizsgálat azt kutatja, hogy hány esetben tettek panaszt a településen hátrányos megkülönböztetés miatt. A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

Tüskevár település vonatkozásában nincs adat a hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában. A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést. A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott, - a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciószolgáltatás,- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi területben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)23

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

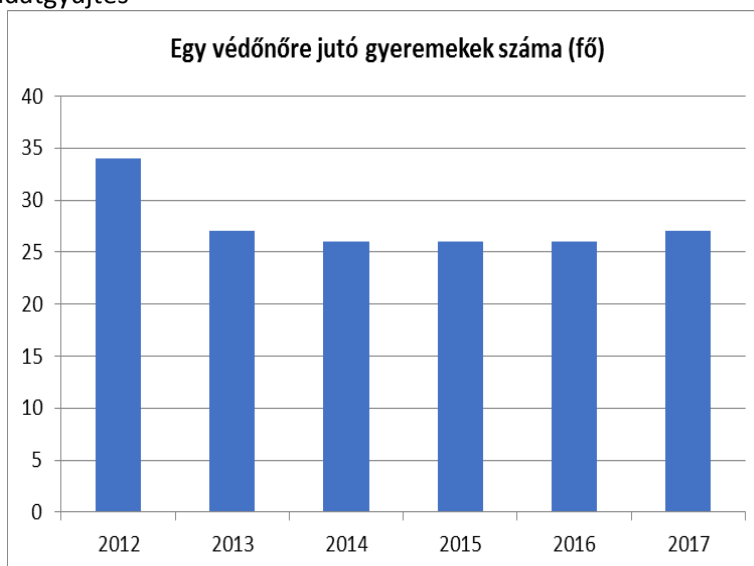
Sajnos a településen nem megoldott a gyermekek nappali felügyelete. Ez hátránnyá jelentkezik különösen azokban az esetekben, ha az édesanya több műszakban dolgozik/dolgozna. A nehézségek fokozódnak, amikor a gyermekeiket egyedül nevelő anyák érintettek.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	1	34	34
2013	1	27	27
2014	1	26	26
2015	1	26	26
2016	1	26	26
2017	1	27	27

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a 0-3 év közötti gyermekek száma nem mutat jelentős változást. A népszaporulat vizsgálatakor már jeleztük, hogy településünkön alacsony az élve születések száma.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Az adatok száma nem mindig tükrözi a családon belüli erőszakot, mivel az érintettek nem minden esetben fordulnak a hatóságokhoz. A sértettek nem tájékozottak, hogy mit tehetnek, illetve nem mernek lépni a segítő szolgálatok és a hatóságok felé. A nők tájékoztatásának, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáira (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhesgondozáson; plakátokkal), de a megelőzésre tekintettel abban az esetben is szükséges hangsúlyt helyezni a tájékoztatásra, felvilágosító programokra, ha a nők elleni erőszakra vonatkozóan nem jelenik meg adat.

Sajnos a távoltartási törvény a gyakorlat szerint nem hozta meg teljes mértékben a hozzá fűzött reményeket. A törvény alkalmazása az ország joggyakorlatában még „gyerekcipőben” jár, mivel sokan nem is tudják, hogy a bántalmazottnak lehetősége van élni ezzel a lehetőséggel. Ezenkívül, a gyakorlatban a 72 óra olyan rövid idő, hogy mire lezajlik a procedura, már le is telt a 3 nap, és a bántalmazó fél akár már vissza is mehet a bántalmazotthoz. Ez nagymértékben tartja vissza azokat a nőket, akik megtehetnék, hogy kérik a távoltartást. Természetesen kérheti azt más személy is, akinek tudomására jut a bántalmazás, ennek okán az a tapasztalatunk nagy általánosságban, hogy inkább elhallgatásra kerülnek ezek az esetek.

Tüskevár vonatkozásában az elmúlt évek tekintetében nincs tudomásunk róla, hogy akár a családsegítő szolgálat, a rendőrség, orvos, védőnő, egyéb intézmények tudomására jutott volna olyan eset, melyben nőt, nőket bántalmaztak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben Ajkán található a családok átmeneti otthona található, ez viszont általában teljes létszámmal működik, így az elhelyezés nagyon nehéz. Krízishelyzetben a családok a családsegítő és gyermekjóléti szolgálathoz fordulhatnak segítségért, illetve az országos területi elérhetőséggel az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálat nyújt segítséget, amely 24 órán belül nyújt elhelyezést a család számára.

Tüskevár vonatkozásában az elmúlt évek viszonylatában nem merült fel egyetlen esetben sem családok átmeneti otthonának vagy az anyaothton igénybevételének igénye, lehetősége.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön ugyanazok a társadalmi problémák érintik a nőket, mint országos szinten. Munkanélküliség, anyagi nehézségek, életszínvonal csökkenése.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kisgyermekes anyukák munkába állását megnehezíti a nem óvodáskorú gyermekek felügyeletének megoldatlansága.	A közösen fenntartott óvodában bölcsődés korúak elhelyezésének lehetősége.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az időskori elmagányosodás egy komoly mentálhigiénés probléma. A magány megélése komoly félelem az emberben, és időskorban sajnos leggyakrabban bekövetkezik. Pedig nem lenne szükségszerű.

A magány nem azonos az egyedülléttel, ez sokkal inkább az egyén szubjektív megítélésétől függ. Ez az az érzés, amikor az ember nem tud valakihez vagy valamihez tartozni. Éppen ezért lehet valaki magányos akkor is, ha családja van vagy közösségben él. A társ, az otthon elvesztése esetén megtörténhet a befelé fordulás, és ha nem vesszük észre idejében, bekövetkezik az elzárkózás a külvilágtól, kialakul társas környezetben belül a magány. Azok az idősek vannak a legrosszabb helyzetben, akik hosszú ideje özvegyen, család vagy gyerekek nélkül élik az életüket.

Lehet egy idős ember magányos, mert elszigetelten él. Érezheti magát azért is egyedül, mert bár lenne lehetősége, nem tud társas kapcsolatra lépni, nem képes a számára fontos és szükséges ingerekhez jutni. És azért is, mert önként visszahúzódik, megszakítja a kapcsolatot az emberekkel, a külvilággal.

Az idős, magukra maradt emberek zárkóztak, bizalmatlanok, sokszor feleslegesnek érzik magukat. Nagyon sok idős ember a számos egyéb problémája mellett depressziós is. Ennek egyik oka lehet az elmagányosodás is. Nyilvánvalóan számos esetben ezt az érzést maga az időskor, és annak körülményei okozzák. Ez a kor a veszteség időszaka, a hitves, a közeli rokonok és barátok elvesztésének és meggyászolásának a korszaka. A magány akkor mélyülhet el igazán, ha a társas kapcsolatok teljesen megszűnnek.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Tüskeváron a 60 éven felüliek száma 138 fő, melyből 80 nő és 58 a férfi. Sokan élnek egyedül, de hasonló az arány mindkét nem tekintetében. Ők általában már mind nyugdíjasok vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülnek.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

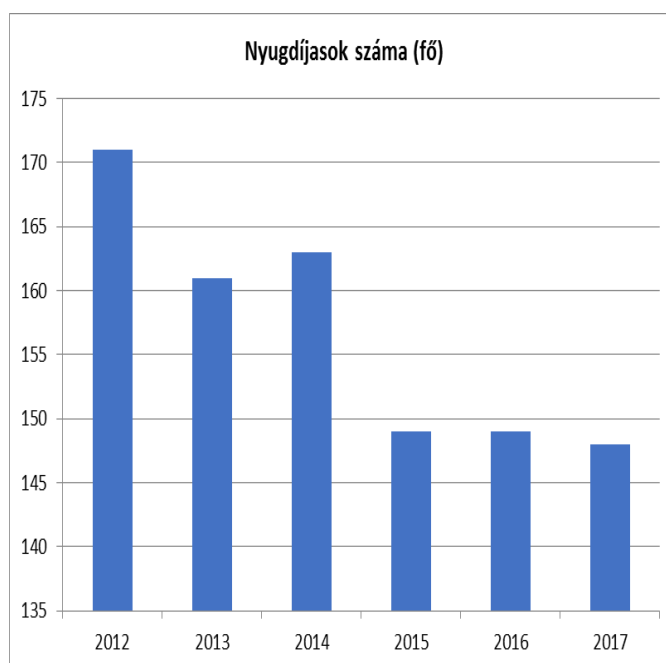
1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;

3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	68	103	171
2013	63	98	161
2014	62	101	163
2015	54	95	149
2016	56	93	149
2017	56	92	148

Forrás: TelR, KSH Tstar

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának vizsgálatakor nem kapunk valós képet arról, hogy településünkön, mennyi tényleges nyugellátásban részesülők száma, tekintettel arra, hogy a nyugdíjszerű ellátás, mint fogalom magában rejti pl. az özvegyi nyugdíjban vagy árvaellátásban részesülőket is.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

2011 októberében az inaktív keresők közel kilenctizedét a nyugdíjban, illetve rokkantsági vagy baleseti járadékban részesülők tették ki, 7,7 százalékuk gyermekgondozási, 4,7 százalékuk pedig egyéb ellátást kapott. A nyugdíjasok, illetve járadékosok legnagyobb részét a 76 ezer fős létszámú saját jogon ellátásban részesülők adták, akiknek döntő többsége 60 éven felüli.

A 12 ezer rokkantsági nyugdíjas fele az ötvenes éveiben jár, további 36 százalékuk 60 éves vagy idősebb.

A nyugdíjasok legkisebb csoportját képviselő, hozzátartozói jogon ellátásban részesülők 97 százaléka nő, több mint nyolctizede pedig betöltötte a 70. életévét.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

A településen nincs olyan személy, aki ebben az ellátási formában részesülne.

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Jellemzően a település lakosságának nagyon csekély része az, aki nyugdíj mellett is munkát vállal/vagy munkát tud vállalni. 2013-ban törvénymódosítás miatt az érintetteknek választaniuk is kell, vagy a nyugdíjat, vagy a munkaviszonyból származó jövedelmet szeretnék - e megtartani. A tapasztalat azt mutatja, hogy az egyszer már megállapított nyugdíjat, annak összegét senki nem kívánja kockáztatni. A még aktív, de nyugdíjas emberek jellemzően inkább csak az ideny munkákból veszik ki részüket, ha ezt egészségi állapotuk megengedi.

b) tevékeny idősök (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A településen nyugdíjas munkavállalók foglalkoztatása ritka, erre irányuló programok nincsenek a településen.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	26	4	17%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	25	4	17%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	21	3	15%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	14	3	20%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	14	2	14%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	5	1	10%	0		#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A grafikon adatai az 55 év feletti munkanélküliek számában folyamatos csökkenést mutat.

Mára a törvény ismételten változott és csak azok maradtak a regisztrált munkanélküliek körében, akiknek maximum 5 évük van a reájuk irányadó nyugdíjkorhatárig. Így ezeknek az 55 év feletti regisztrált munkanélkülieknek a jó része ismét bevonható lett a közcélú foglalkoztatáson keresztül a munka világába, néhányuk pedig el is tudott helyezkedni. Ennek eredménye a táblázat adataiban is megmutatkozik.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában,

valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2012	90	0	0,00%
2013	96	0	0,00%
2014	100	0	0,00%
2015	100	0	0,00%
2016	104	0	0,00%
2017	102	0	0,00%

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Az idősek részére a háziorvosi ellátás biztosított, szakorvosi ellátások Devecser városban a szakrendelőben és Ajka városban a kórházban biztosított. Családsegítés és házi segítségnyújtás működik a településen, nappali ellátás nincsen a településen. A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybevevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően- lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A házi gondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete a saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen. Akik aktívabbak, azoknak pedig a helyi nyugdíjas klub biztosít kapcsolódást, szórakozást.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	0	1	0	20	na	40	3
2014	0	2	0	20	na	40	3
2015	0	4	0	20	na	40	3
2016	0	4	0	20	na	40	3
2017	0	3	0	20	na	40	2

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz csak a közeli városokban –Devecser, Ajka – van lehetőség. Helyben könyvtár működik, a vallásgyakorlásra a templomban minden héten lehetőség van. A sportpályán kerülnek megrendezésre a sportrendezvények, ideértve a falunapi rendezvényt is, amelyen színvonalas kulturális műsorok jelentik a kikapcsolódást. A községben Helytörténeti Gyűjtemény – múzeum is található.

c) idősök informatikai jártassága

6.3.4. számú táblázat - Idősök informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő	fő	%	fő	%
2013	0				
2014	0				
2015	0				
2016	15	6	40,0%	6	15
2017	15	6	40,0%	6	15

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az idős lakosság körében változó az igény erre, vannak, akik nem érdeklődnek a technika modern vívmányai iránt, vannak, aki pedig jól eligazodnak benne. Néhányuknál otthon megtalálható a számítógép, internet, Ők azonban inkább a nyugdíjas korúak fiatalabb generációja, a 75 év felettiek körében ez nem jellemző.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Nyugdíjasklub működik a településen. A helyiséget az önkormányzat biztosítja, ideértve a fűtés, világítás költségeket is. A nyugdíjasklub tagjai heti rendszerességgel összejönnek. Kötetlen beszélgetések, név és születésnapok ünneplése, társasjátékozás, kártyázás szerepel a programjaik között. Kisebb kirándulásokat is szerveznek pl. a közeli Képesfához. Ezek a programok nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyedülálló idősebb korosztály kimozduljon otthonából, társaságban töltsön szabadidejét.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősök nagy része nem rendelkezik megfelelő ismeretekkel az egészséges életmódról, táplálkozás formáira vonatkozóan.	Egészséges életmód napok megszervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §.)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérje, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

A településen nincsen olyan foglalkoztató, aki fogyatékkal élő személy foglalkoztatását tudná biztosítani. A közeli településen, Dobán található a Cholnoky Ferenc Kórház Rendelőintézet Pszichiátriai Rehabilitációs és Szocioterápiás Osztálya és az Ajkai Molnár Gábor Műhely Alapítvány is munkalehetőséget biztosítani a fogyatékkal élő személyek részére.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.) A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítései. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

Nincs adat arra vonatkozóan, hogy hátrányos megkülönböztetés történt volna a foglalkoztatás területén.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Külön szolgáltatások, illetve programok nincsenek a településen. A közeli, 20 km távolságban lévő Ajka városban a Molnár Gábor Óvoda Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és a korábban említett Molnár Gábor Műhely Alapítvány várja programjaival a fogyatékkal élőket.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzügyi juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapothoz eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult

1. aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 2. § a) pont ac) alpontja értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,

2. aki a súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet 1. §-ának (1) bekezdésének értelmében látási fogyatékosnak; (3) bekezdésének értelmében értelmi fogyatékosnak; (4) bekezdésének értelmében autistának; illetve (5) bekezdésének értelmében mozgásszervi fogyatékosnak minősül,

3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy

4. aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel, 1 számjel) minősül.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló- gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseleti lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

A felsorolt területek jogszabályi keretbe foglalja a fogyatékkal élők jogait.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A település törekszik középületei akadálymentesítésére a törvény által meghatározott időpontig. Az önkormányzat tervezi egy korszerű, minden követelményt kielégítő egészségügyi szolgáltató központ építését.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az településen a komplex akadálymentesítés nem megoldott. Pályázati források igénybevételével szeretnénk ezt a hiányosságot pótolni.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Kötelezően jogszabályban előírt feladat ez a munkahelyek részére, de ez még nem minden esetben teljesül, az újonnan épített épületeknél már odafigyelnek az akadálymentesítettségre.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Buszközlekedést a kerekesszékkal közlekedő személyek nem tudják igénybe venni. A járdák egy része alkalmas arra, hogy a mozgáskorlátozottak tudják használni.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Tüskeváron nincs fogyatékkal élő személy.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Tüskeváron nincs fogyatékkal élő személy.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek	
A középületek akadálymentesítése még nem történt meg.	Középületek akadálymentesítése,	egészségügyi szolgáltató centrum építése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása
A Tüskevár Jövőjéért Egyesülettel van szoros kapcsolata az önkormányzatnak. Közös programok szervezése.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség
A Somló-környéki Többcélú Kistérségi Társulás a járáások kialakulásával is fennmaradt, bizonyos feladatok ellátása jelenleg is térségi szinten történik.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
Nincs kapcsolata a településnek.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
Nincs kapcsolata a településnek.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.
Nincs kapcsolata a településnek.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetfelmérés előkészítésében részt vett a településen működő önkormányzat, falugondnok, védőnő, házi gondozó, háziorvos, Tüskevár Jövőjéért Egyesület vezetője.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program hozzáférhető lesz a település honlapján. Így az intézkedési terveket megismerhetik, megvalósítását folyamatosan ellenőrizhetik.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A krízishelyzetben lévők nincsenek tisztában azzal, hogy hova és kihez fordulhatnak segítségért	Krízishelyzetben lévők segítése
Gyermekek	több olyan közös programokat kellene szervezni a gyerekeknek, ahol felnőtt irányításával közösen tölthetik el szabadidejüket.	Gyermekprogramok szervezése
Idősek	Az idősek nagy része nem rendelkezik megfelelő ismeretekkel az egészséges életmódról, táplálkozás formáira vonatkozóan.	Egészséges életmód napok megszervezése
Nők	A kisgyermekes anyukák munkába állását megnehezíti a nem óvodáskorú gyermekek felügyeletének megoldatlansága.	A közösen fenntartott óvodában bölcsődés korúak elhelyezésének lehetősége.
Fogyatékkal élők	A középületek akadálymentesítése még nem történt meg	Középületek akadálymentesítése, egészségügyi szolgáltató centrum építése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont faktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Krízishelyzetben lévők segítése	védőnő, falugondnok, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, Felelős: önkormányzat, védőnő, falugondnok
Gyermekek	Gyermekprogramok szervezése	önkormányzat, gyermekes családok, Tüskevár Jövőjéért Egyesület, Szülői Közösség Felelős: önkormányzat
Idősek	Egészséges életmód napok megszervezése	önkormányzat, házi gondozó, háziorvos, védőnő Felelős: önkormányzat, TJE, Somló-környéki Többcélú Kistérségi Társulás
Nők	A közösen fenntartott óvodában bölcsődés korúak elhelyezésének lehetősége.	védőnő, óvónő Felelős: önkormányzat
Fogyatékkal élők	Középületek akadálymentesítése, egészségügyi szolgáltató centrum építése	önkormányzat, pályázatkészítő Felelős: önkormányzat

intézkedési területek részletes kifejtése

1. A romák és a mélyszegénységben élők

Intézkedés címe:	Krízishelyzetben lévők segítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A krízishelyzetben lévők nem tudják hova fordulhatnak.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A krízishelyzetben lévők nincsenek tisztában azzal, hogy hova és kihez fordulhatnak segítségért. Ennek megszüntetését tűzte ki az önkormányzat célul. A krízishelyzetben lévők segítségéhez a település önkormányzata a védőnő és a családsegítő közreműködésével tájékoztató előadásokat szervez, valamint szórólapokon hívja fel a krízishelyzetben lévők figyelmét arra, hova és kihez fordulhatnak segítségért. R: Érintettek feltérképezése. K: Védőnő és falugondnok megkeresése. H: Tájékoztató előadás megszervezése, szórólapokon történő tájékoztatás folyamatosságának fenntartása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- településen élő családok érdeklődésének felkeltése - védőnő és falugondnok megkeresése és időpont egyeztetés - Tájékoztató előadás megszervezése - folyamatos tájékoztatás szórólapokon keresztül
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, védőnő, falugondnok, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
Partnerek	Védőnő, falugondnok, a településen élő családok
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2-3 hónap K: 6-8 hónap H: 1-1,5év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A program konkrét eredménye, hogy a krízishelyzetbe került emberek segítséget kapnak és érzik nincsenek egyedül.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A krízishelyzetben lévő családok elfogadó magatartása.
Szükséges erőforrások	Terem biztosítása.

2. Gyermekek

Intézkedés címe:	Gyermekprogramok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Több olyan közös programokat kellene szervezni a gyerekeknek, ahol felnőtt irányításával közösen tölthetik el szabadidejüket.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A településen élő gyermekek részére a szabadidő hasznos eltöltésére bel- és kültéri programok szervezése. R: Érintettek feltérképezése. K: Gyermekes családok megkeresése, igényfelmérés H: Programok rendszeres megszervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- településen élő gyermekes családok érdeklődésének felkeltése - Tájékoztatás - folyamatos programok szervezése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, rendezvényszervező, gyermekes családok, Szülői Közösség
Partnerek	védőnő, falugondnok, Tüskevár Jövőjéért Egyesület, Szülői Közösség
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2-3 hónap K: 6-8 hónap H: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A program konkrét eredménye, hogy a gyermekek számára lehetőség lesz a szabadidő hasznos eltöltésére, a közös programok erősítik a közösséghez való kötődésüket, hasznos ismeretekre tehetnek szert. Ez Tüskeváron 30-40 gyermeket érint.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A gyermekes családok elfogadó magatartása.
Szükséges erőforrások	hely biztosítása

3. Idősek

Intézkedés címe:	Egészséges életmód napok megszervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A idősek nagy része nem rendelkezik megfelelő ismeretekkel az egészséges életmódra, táplálkozás formákra vonatkozóan.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A település lakóinak minél szélesebb rétegeit megismertetni az egészséges életmód alapelemeivel: egészséges étkezésre, a rendszeres testmozgásra, az aktív pihenésre, természetes gyógymódokra való figyelemfelhívás R: Tájékozódunk az idősek igényéről. Igényfelmérést végzünk körükben. K: Az igényeknek megfelelő előadások, bemutatók megszervezése. H: Programok rendszeressé tétele.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- településen élők érdeklődésének felkeltése - Tájékoztatás - folyamatos programok szervezése
Résztvevők és felelős	idősek, nyugdíjas klub tagjai, házigondozó, önkormányzat,SKTT
Partnerek	Önkormányzat,Tüskevár Jövőjéért Egyesület, háziorvos, Somlókörnyéki Többcélú Kistérségi Társulás
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2-3 hónap K.: 1-1,5 év H.: 2-3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Minél több résztvevő, főként idősek bevonása. Szemléletváltás az életmódban és az étkezésben.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Idősek érdektelensége. Ennek kiküszöbölésére szükséges az aktív, önkéntes nyugdíjasok bevonása.
Szükséges erőforrások	Hely biztosítása.

4. Nők

Intézkedés címe:	A közösen fenntartott óvodában bölcsődés korúak elhelyezésének lehetősége.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyukák munkába állását megnehezíti a nem óvodáskorú gyermekek felügyeletének megoldatlansága
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A kisgyermekes anyukák munkába állásának elősegítése R: Érintettek feltérképezése. K: óvónő megkeresése H: Óvodában bölcsődés korúak elhelyezése – mini csoport kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- településen élő érintettek megkeresése - védőnő, óvónő megkeresése - Lehetőségek feltérképezése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, védőnő, óvónő
Partnerek	Védőnő, óvónő, önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2-3 hónap K: 12 hónap H: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A program konkrét eredménye, hogy a kisgyermekes anyák a gyed után munkát tudnak vállalni, a gyermekfelügyelet megoldódik.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az óvoda nem megfelelő ellátottsága, mini csoportszoba kialakítása
Szükséges erőforrások	pályázati lehetőség

5. Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	Középületek akadálymentesítése, egészségügyi szolgáltató centrum építése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az önkormányzat épületei, Polgármesteri Hivatal, Művelődési Háziorvosi Szolgálat akadálymentesítése még nem történt meg
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Településünkön az önkormányzat tulajdonában lévő épületek nem akadálymentesítettek, ezért nem szolgálja sem az alkalmazottak sem a lakosság igényeinek teljes körű kielégítését. Az önkormányzat ezért célul tűzi ki, hogy megfelelő pályázati források felhasználásával az elkövetkező 5 évben fokozatosan elvégzi az épületek felújítását, akadálymentesítését. Tervezi továbbá egy új, korszerű, minden követelményt kielégítő egészségügyi szolgáltató központ létrehozását ahol egy helyen lenne a háziorvosi, védőnői, fogorvosi ellátás, gyógyszerár illetve a meglévő mentőállomás. R: Pályázati lehetőségek feltárása. K: Pályázat benyújtásához szükséges dokumentáció beszerzése. Pályázatírás. H: Európai normáknak megfelelő épületek biztosítása a településen.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázatfigyelés, pályázatkészítés. Kivitelező kiválasztása, munkák megkezdése. Kivitelezés. Folyamatos ellenőrzés, karbantartás.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, pályázatkészítő, kivitelező. felelős.: önkormányzat
Partnerek	Önkormányzat, kivitelező cég
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1 – 2 hónap, a megfelelő pályázat kiírásának függvényében. K: 10-12 hónap H: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Élhetőbb környezet, település épületeinek összhangba rendezése a környezettel, biztonságos, korszerű épületek. Akadálymentesítés révén a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzájutásának lehetővé tétele.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás hiánya, korlátozott lehetőségek.
Szükséges erőforrások	Önerő, pályázati forrás

. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Krízishelyzetben lévők segítése	A krízishelyzetben lévők nem tudják hova fordulhatnak	A krízishelyzetben lévők nincsenek tisztában azzal, hogy hova és kihez fordulhatnak segítségért. Ennek megszüntetését tűzte ki az Önkormányzat célul. A krízishelyzetben lévők segítségéhez a település önkormányzata a védőnő és a családsegítő közreműködésével tájékoztató előadásokat szervez, valamint szórólapokon hívja fel a krízishelyzetben lévők figyelmét arra, hova és kihez fordulhatnak segítségért.	A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény	településen élő családok érdeklődésének felkeltése védőnő és falugondnok megkeresése és időpont egyeztetés Tájékoztató előadás megszervezése	Önkormányzat, védőnő, falugondnok	R: 2-3 hónap K: 6-8 hónap H: 1-1,5év Határidő: 2023. augusztus 8.	A krízishelyzetbe került emberek segítséget kapnak és érzik nincsenek egyedül. Mivel jelenleg nincs tudomásunk krízishelyzetben lévő családokról, remélhetőleg a településen nincs is ilyen, és ezt szeretnénk megtartani	terem biztosítása	A krízishelyzetbe került emberek segítséget kapnak és érzik nincsenek egyedül. A jelenleg fennálló állapot fenntartása legalább 5 évig.

II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekprogramok szervezése	Még több olyan közös programokat kellene szervezni a gyerekeknek, ahol felnőtt irányításával közösen tölthetik el szabadidejüket.	A településen élő gyermekek részére a szabadidő hasznos eltöltésére bel- és kültéri programok szervezése.	Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény	A településen élő gyermekes családok érdeklődésének felkeltése Tájékoztatás folyamatos programok szervezése	védőnő, önkormányzat, rendezvényszervező, Szülői Közösség	R: 2-3 hónap K: 6-8 hónap H: 3 év Határidő: 2022.augusztus 8.	A program konkrét eredménye, hogy a gyermekek számára lehetőség lesz a szabadidő hasznos eltöltésére, a közös programok erősítik a közösséghez való kötődésüket, egymást megismerve hasznos ismeretekre tehetnek szert. Ez Tüskeváron 30-40 gyermeket érint.	Helyszín biztosítása	A gyermekek a közösen eltöltött programokon szívesen vesznek részt. 5 év
III. A nők esélyegyenlősége										
1	A közösen fenntartott óvodában bölcsődéskorúak elhelyezésének lehetősége.	A kisgyermekes anyukák munkába állását megnehezíti a nem óvodáskorú gyermekek felügyeletének megoldatlansága	A kisgyermekes anyukák munkába állásának elősegítése R: Érintettek feltérképezése. K: óvónő megkeresése H: Óvodában bölcsődéskorúak elhelyezése – mini csoport kialakítása	Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény	A településen élő érintettek megkeresése védőnő, óvónő megkeresése Lehetőségek feltérképezése	Önkormányzat, védőnő, óvónő	R: 2-3 hónap K: 12 hónap H: 5 év	A program konkrét eredménye, hogy a kisgyermekes anyák a gyed után munkát tudnak vállalni, a gyermekfelügyelet megoldódik.	pályázati lehetőség	A mini csoport kialakításával hosszú távon megoldódna a gyermekfelügyelet Folyamatos.

IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Egészséges életmód napok megszervezése	A idősek nagy része rendelkezik megfelelő ismeretekkel az egészséges életmódról, táplálkozás formáira vonatkozóan.	A település lakóinak minél szélesebb rétegeit megismertetni az egészséges életmód alapelemeivel: egészséges étkezésre, a rendszeres testmozgásra, az aktív pihenésre, természetes gyógymódokra való figyelemfelhívás R: Tájékozódunk az idősek igényéről. Igényfelmérést végzünk körükben. K: Az igényeknek megfelelő előadások, bemutatók megszervezése. H: Programok rendszeressé tétele.	Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény	településen élők érdeklődésének felkeltése <u>Tájékoztatás</u> folyamatos programok szervezése	házigondozó, önkormányzat, háziorvos, védőnő, rendezvényszervező	R.: 2-3 hónap K.: 1-1,5 év H.: 2-3 év Határidő: 2021. augusztus 8.	Minél több résztvevő, főként idősek bevonása. Kb. 30-40 fő. Szemléletváltás az életmódban és az étkezésben..	Hely biztosítása	Közelebb hozni a település idősebb lakosságát egymáshoz a rendszeressé váló előadások megtartásával. Folyamatos.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Középületek akadálymentesítése egészségügyi szolgáltató centrum építése	Az önkormányzat épületei, Polgármesteri Hivatal, Művelődési Ház Háziorvosi Szolgálat akadálymentesítése még nem történt meg	Az önkormányzat célul tűzi ki, hogy megfelelő pályázati források felhasználásával az elkövetkező 5 évben fokozatosan elvégzi az épületek felújítását, akadálymentesítését. Tervezi továbbá egy új, korszerű, minden követelményt kielégítő egészségügyi szolgáltató központ létrehozását ahol egy helyen lenne a háziorvosi, védőnői, fogorvosi ellátás, gyógyszerár és a meglévő mentőállomás.	Településrendezés i terv, Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény, Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény	Pályázatfigyelés, pályázatkészítés. Kivitelező kiválasztása, munkák megkezdése. Kivitelezés. Folyamatos ellenőrzés, karbantartás.	önkormányzat	R: 1 – 2 hónap, a megfelelő pályázat kiírásának függvényében. K: 10-12 hónap H: 5 év	Akadálymentesítés megvalósításával a fogyatékkal élők számára a közintézményekhez való hozzájutás megkönnyítése.	önerő, pályázati forrás	Minden középület akadálymentesítése Folyamatos

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

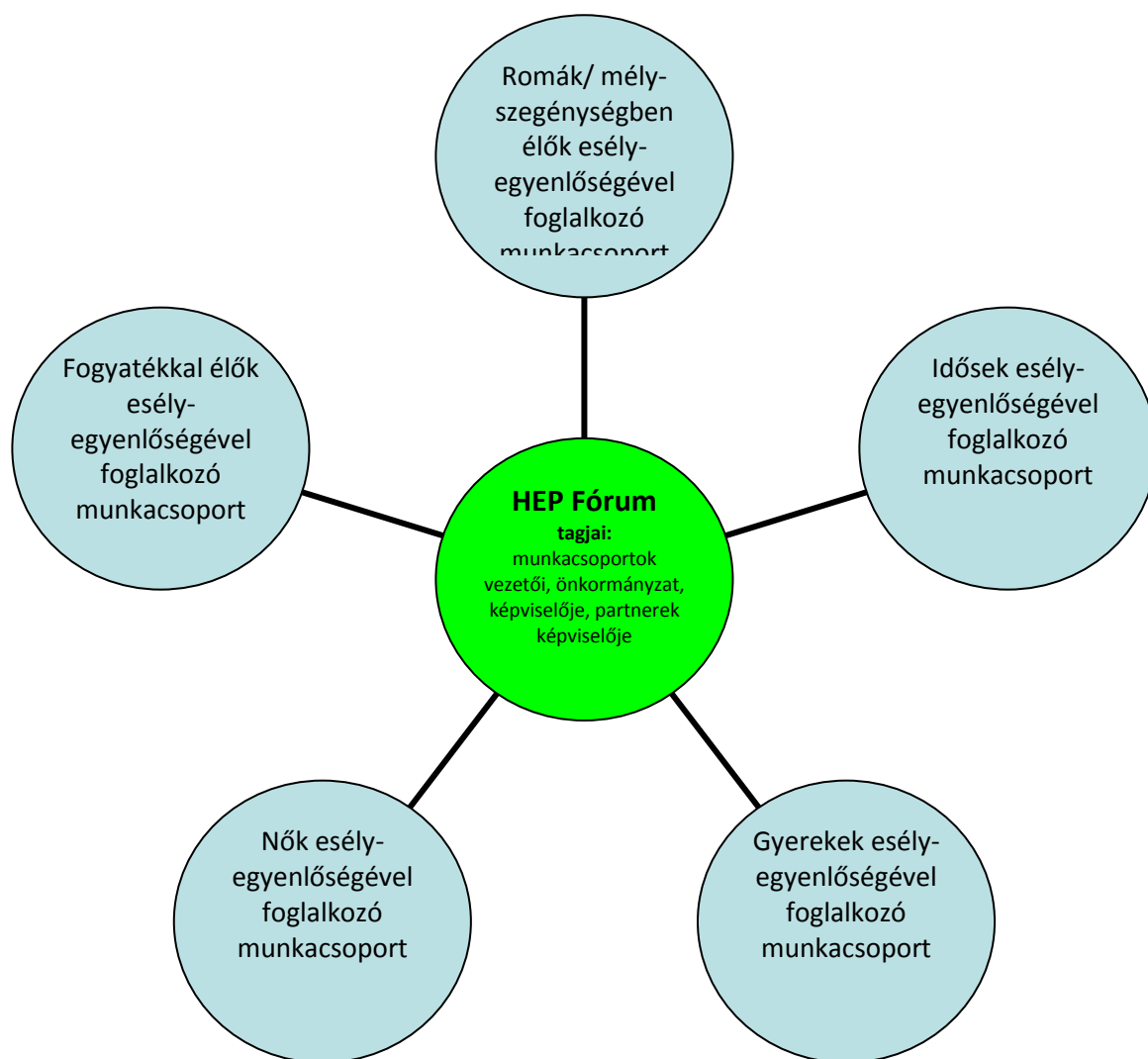
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Molnár Levente polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Tüskevár község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Tüskevár község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és **/20138. (XI.)** számú határozatával elfogadta.

Mellékletek: HEP elkészítési jegyzék

Tüskevár, 2018

Molnár Levente
polgármester

Tüskevár Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

2018.	Partner aláírás
2018.	Partner aláírás
2018.	Partner aláírás
2018.	Partner aláírás
2018.	Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék¹

NÉV ²	HEP részei ³										Aláírás ⁴
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Molnár Levente polgármester	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Szarka Gyula jegyző	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Farkas Flóriánné szociális ügyintéző	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Kovács Olga házi gondozó	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Németh István falugondnok	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Dukainé Bencze Ildikó védőnő	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Dr. Vági Andrea házi orvos	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Jakab Imréné alpolgármester	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Nagy Klementína óvónő ,TJE vezetője	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

¹ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.